

TRENDRAPPORTAGE VISIE SOCIAAL RHENEN 2030



Sociaal Rhenen
2030

gemeente **Rhenen**

13 OKTOBER 2022

TRENDRAPPORTAGE SOCIAAL RHENEN 2030

Voor u ligt de trendrapportage over het Sociaal Domein in Rhenen. De trendrapportage vormt een belangrijke basis voor de Visie Sociaal Rhenen 2030.

Over de trendrapportage Sociaal Rhenen 2030

Deze trendrapportage is tot stand gekomen door het doen van onderzoek, raadplegen van open databronnen, data-analyse en gesprekken met interne- en externe professionals werkzaam voor de gemeente Rhenen.

In de gesprekken met de professionals zochten we antwoorden op de volgende vragen:

- Herken je de trends en ontwikkelingen?
- Zien we samenhang tussen de trends en ontwikkelingen?
- Welke kansen en bedreigingen zien we op basis van deze gegevens?

De resultaten van deze gesprekken zijn meegenomen in deze trendrapportage.

Het is een trendrapportage op hoofdlijnen. Vanwege privacy is het niet mogelijk om op de verschillende onderdelen onderscheid te maken tussen de verschillende wijken en kernen.

Over de Visie Sociaal Rhenen 2030

De visie Sociaal Rhenen 2030 gaat over de toekomst van het sociaal domein in Rhenen. Het proces om de visie gebeurt in vijf logische stappen:



AANTAL INWONERS TUSSEN 1996 EN 2022 GEGROEID MET 19%.



In 1996 had Rhenen 16.996 inwoners



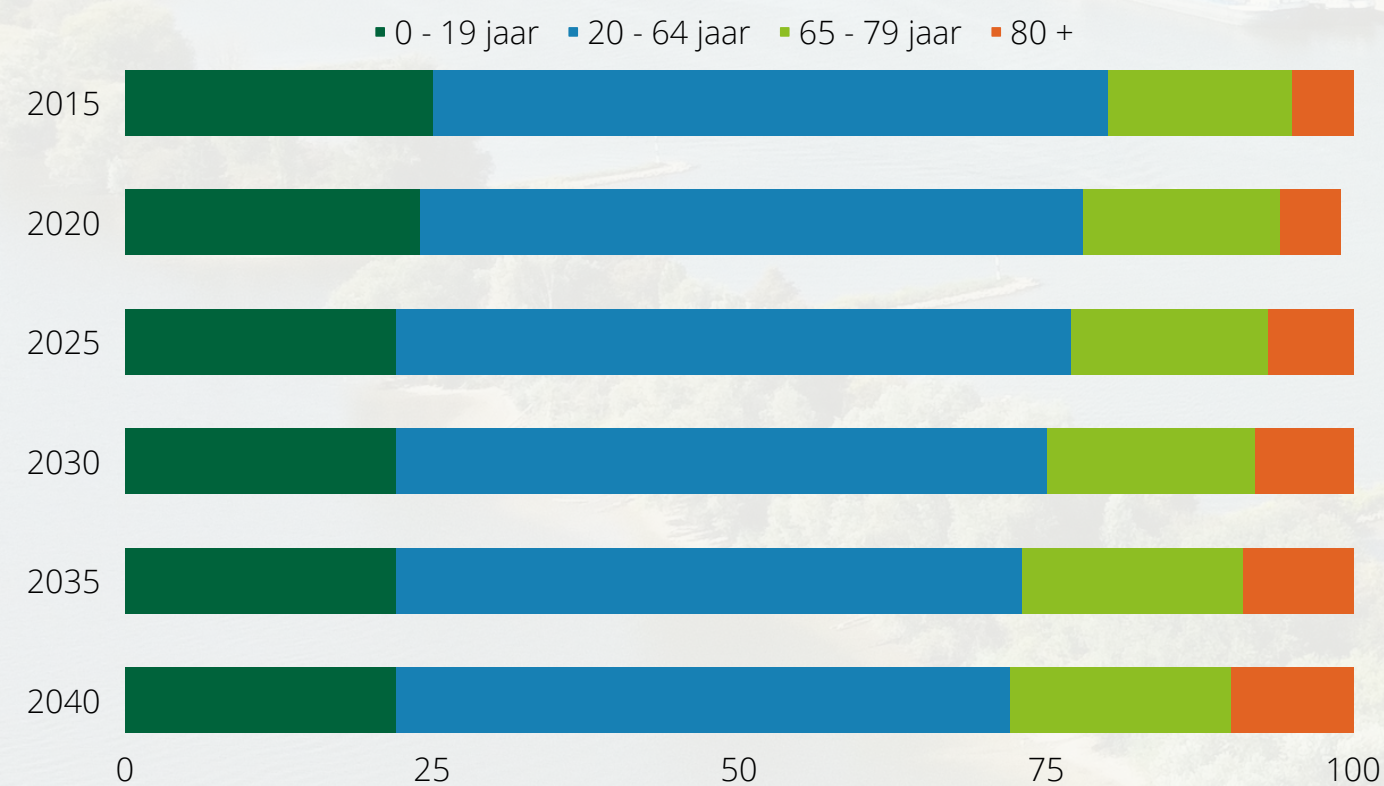
In 2022 heeft Rhenen 20.265 inwoners



In 2040 heeft Rhenen naar schatting 21.400 inwoners. Dit is exclusief verwachte woningbouw.

Zonder extra woningbouw verwachten we tot 2040 een stijging van 6%.

DUBBELE VERGRIJZING BLIJFT TOENEMEN



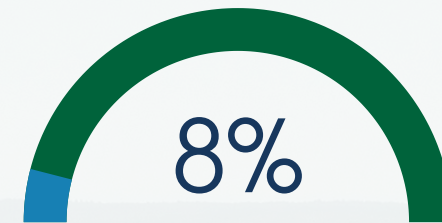
In 2022 zijn 16% van de Rhenense inwoners tussen de 65 en 79 jaar. In 2040 stijgt deze groep inwoners volgens schatting naar 18%. Het aantal inwoners van 80 jaar en ouder stijgt van 5,8% in 2022 naar 9,5% in 2040.

Het aantal inwoners tussen de 0 en 19 jaar blijft stabiel.

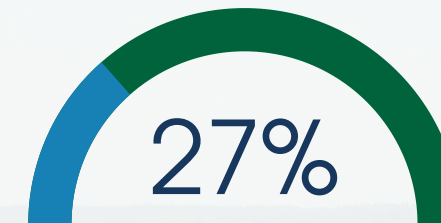
SOCIAAL RHENEN 2030 DEMOGRAFISCHE GEGEVENS



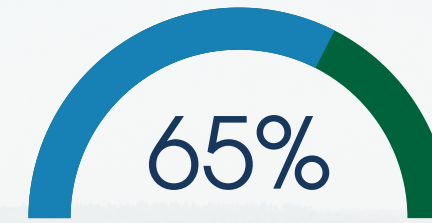
HUURWONING
(PARTICULIER)



HUURWONING

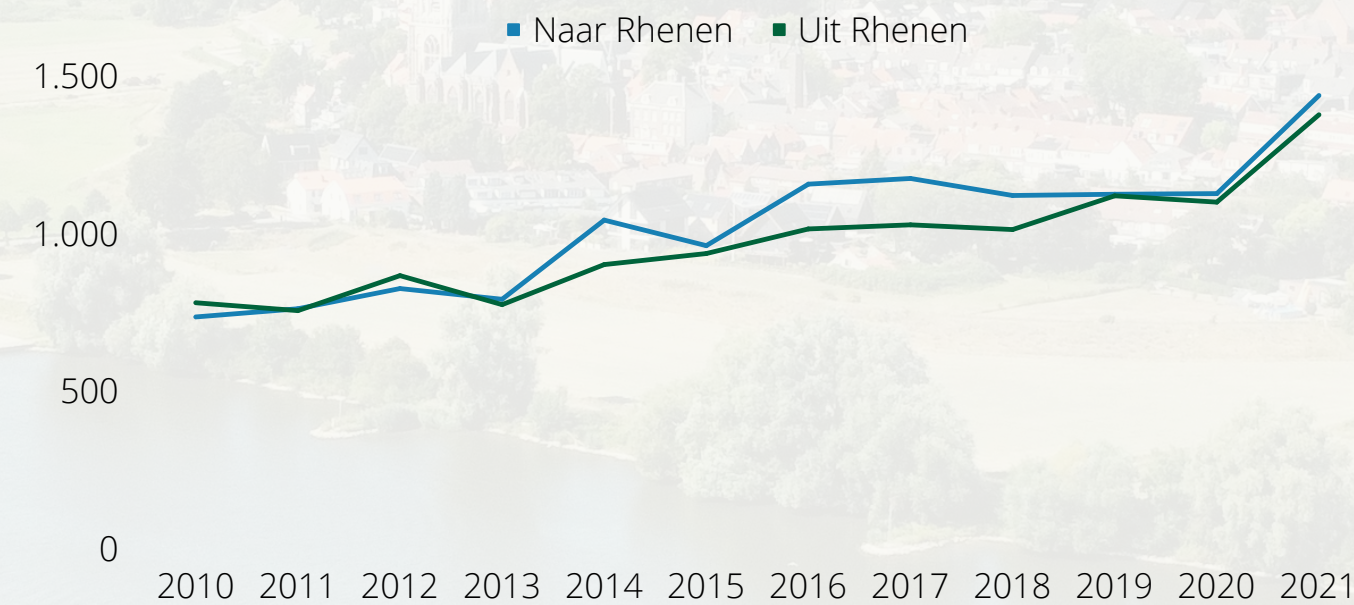


KOOPWONING



Ongeveer 65% van de mensen in Rhenen woont in een koopwoning. 27% woont in een sociale huurwoning en 8% woont in een particuliere huurwoning.

MEER MENSEN VERHUIZEN NAAR RHENEN DAN ER VERTREKKEN



Het aantal mensen dat naar Rhenen verhuist is hoger dan het aantal mensen dat vertrekt. Het aantal verhuizingen is in de coronatijd iets afgenomen.

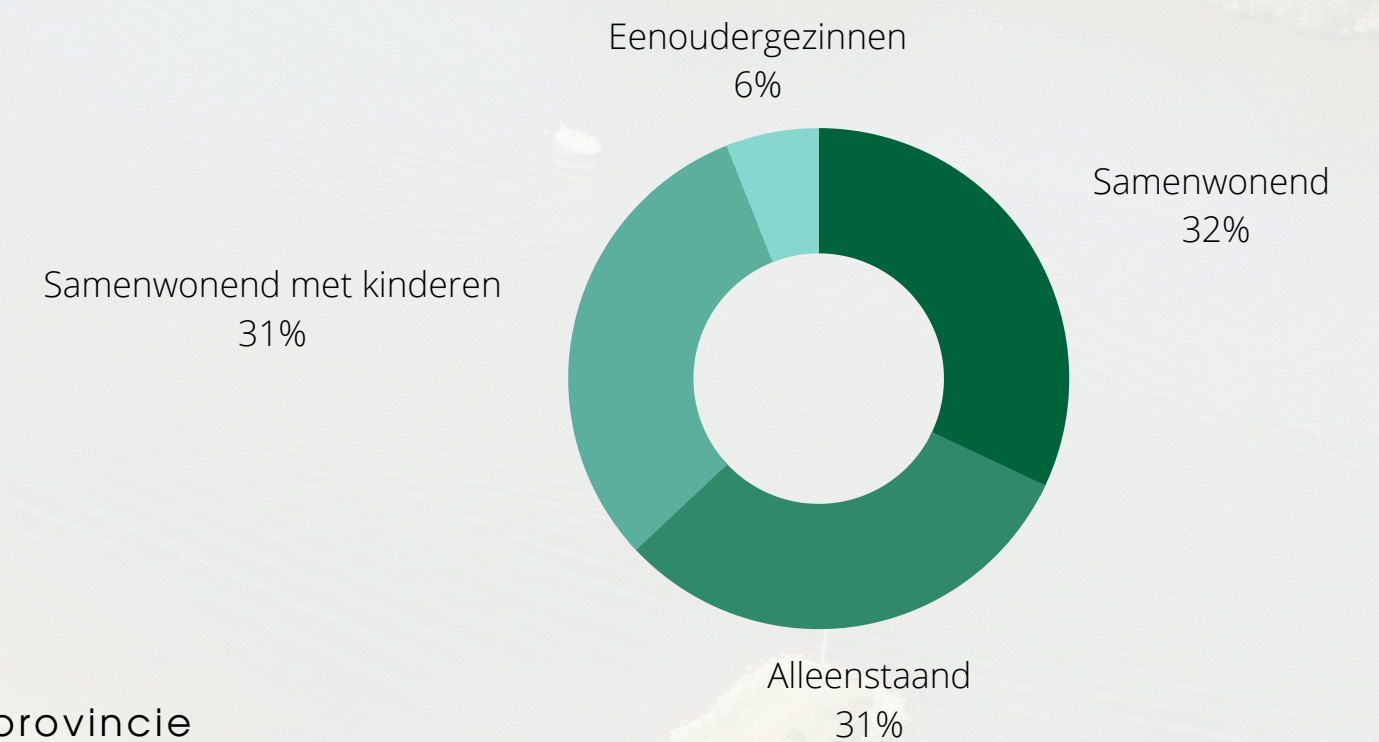
RHENENSE GEZINNEN GROTER: VAKER GEHUWD EN MINDER VAAK GESCHIEDEN



In Rhenen zijn er 10% meer inwoners getrouwd dan in provincie Utrecht. Rhenense inwoners scheiden ook minder vaak.

Het gemiddelde Rhenense gezin bestaat uit 2,4 personen. Een gemiddeld gezin in provincie Utrecht bestaat uit 2,2 personen. De grootte van een gemiddeld Rhenens gezin is van 2,5 personen in 2000 naar 2,4 personen in 2020 gedaald.

RHENENSE INWONERS WONEN MINDER VAAK ALLEEN



De grotere gezinnen hangen samen met de samenstelling van de Rhenense huishoudens. Rhenen heeft minder alleenstaande inwoners en eenoudergezinnen dan landelijk gezien.

AANTAL INWONERS IN RHENEN, ELST EN ACHTERBERG



In 2021 had Rhenen (kern) 12.895 inwoners

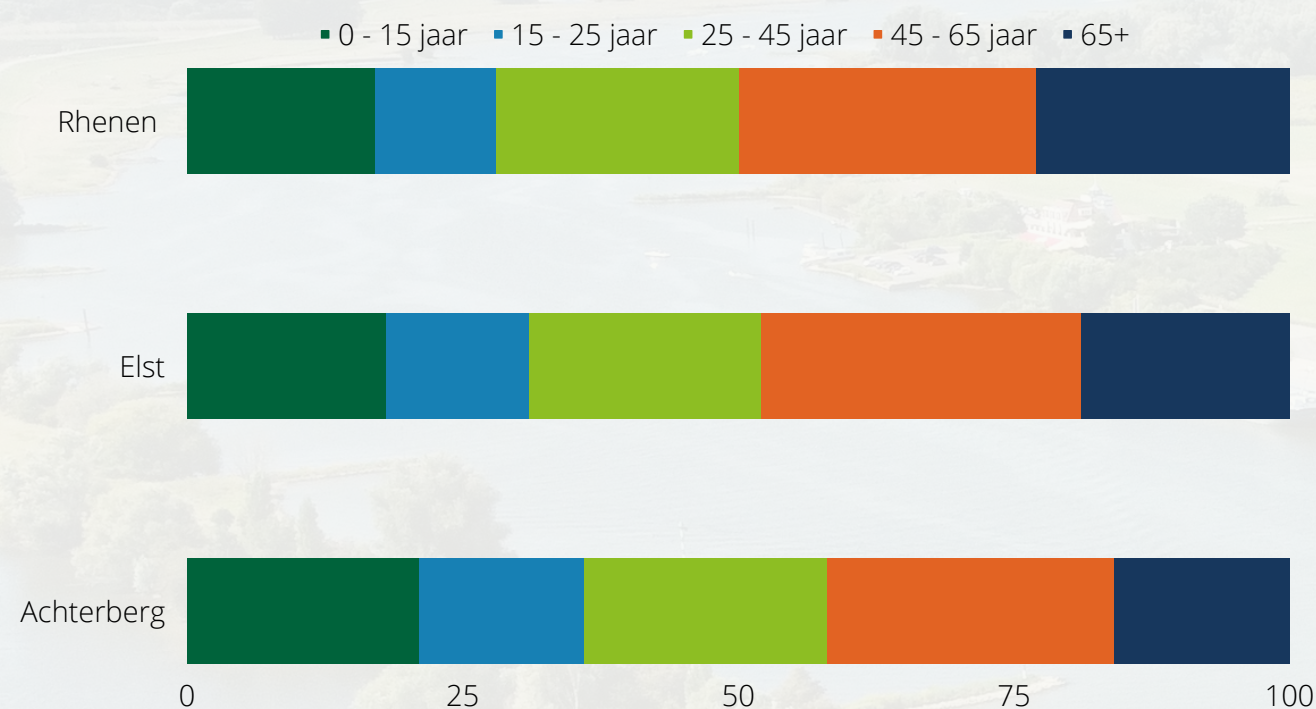


In 2021 had Elst 4.655 inwoners

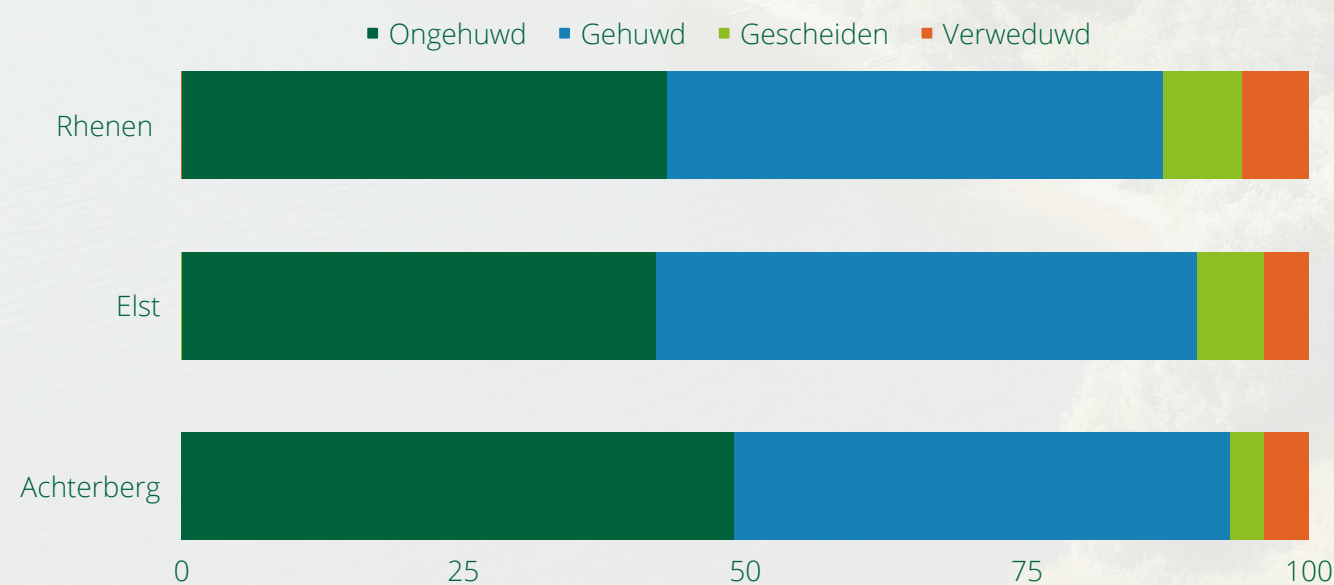


In 2021 had Achterberg 2.655 inwoners

LEEFTIJDOPBOUW RHENEN, ELST EN ACHTERBERG



BURGERLIJKE STAAT EN GEZINSGROOTTE



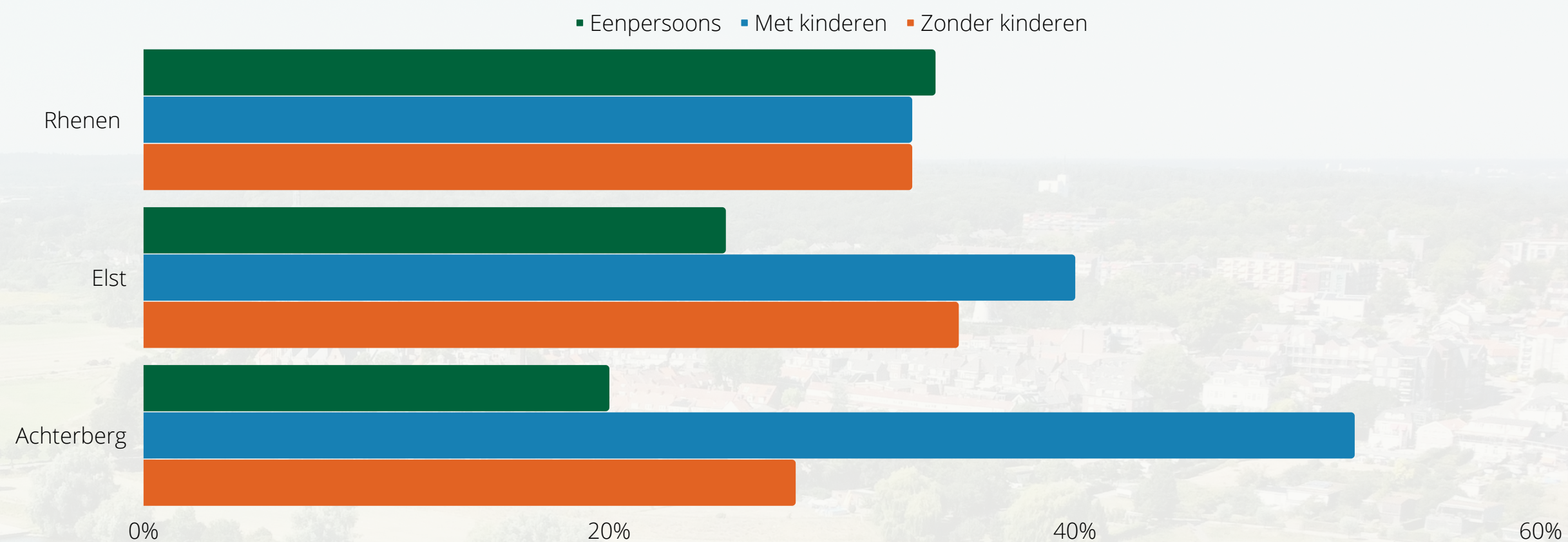
In Achterberg zijn de gezinnen gemiddeld het grootst. Daar bestaat een gezin uit gemiddeld uit 3,1 personen. Een gemiddeld gezin in Elst bestaat uit 2,3 personen. In de kern Rhenen is dat nog net iets minder: 2,2.

SOCIAAL RHENEN 2030

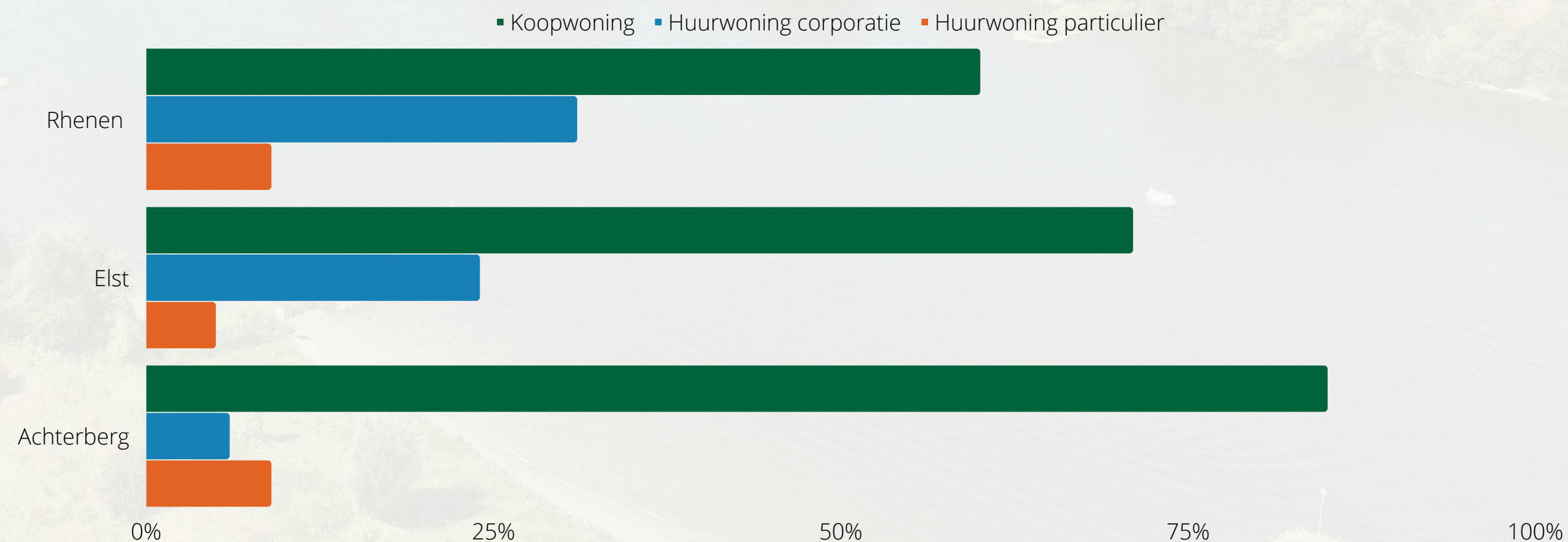
DEMOGRAFISCHE GEGEVENS PER KERN



GEZINSSAMENSTELLING RHENEN, ELST EN ACHTERBERG



SOORTEN WONINGEN RHENEN, ELST EN ACHTERBERG



SOCIAAL RHENEN 2030

DEMOGRAFISCHE GEGEVENS



AANTAL INWONERS TUSSEN 1996 EN 2022 GEGROEID MET 19%

In 2022 heeft Rhenen 20.265 inwoners. Het aantal inwoners in Rhenen is tussen 1996 en 2022 met 19% gegroeid. Ieder jaar is komen er meer mensen in Rhenen wonen dan dat er vertrekken. Hierdoor blijft het aantal inwoners stijgen. In 2040 heeft Rhenen naar schatting 21.400 inwoners. Dit is een stijging van 6%. De verwachte woningbouwontwikkeling is hier niet in meegenomen.

DUBBELE VERGRIJZING BLIJFT TOENEMEN

Het percentage ouderen in Rhenen neemt toe als we kijken naar de leeftijdsopbouw. In 2022 zijn 16% van de Rhenense inwoners tussen de 65 en 79 jaar. Volgens de laatste prognose stijgt deze groep inwoners naar 18% in 2040.

Het aantal inwoners van 80 jaar en ouder stijgt van 5,8% in 2022 naar 9,5% in 2040. Deze stijging laat een dubbele vergrijzing zien. Dit kan mogelijk verklaard worden door de geboortegolf na de Tweede Wereldoorlog. De dubbele vergrijzing is een belangrijke ontwikkeling binnen het sociaal domein. De dubbele vergrijzing zorgt naar verwachting voor een toename in de vraag naar zorg en ondersteuning.

Het aantal inwoners tussen de 0 en 19 jaar blijft stabiel. In 2040 verwachten we hetzelfde aantal inwoners tussen de 0 en 19 jaar. Jongeren zijn een belangrijke ontwikkeling binnen het sociaal domein. Door de dubbele vergrijzing is er meer zorg nodig. Jongeren kunnen een belangrijke rol hierin spelen.

RHENENSE GEZINNEN GEMIDDELD GROTER: VAKER GEHUWD, MINDER VAAK GESCHIEDEN

In Rhenen wonen grotere gezinnen dan in de provincie Utrecht. Een gemiddeld gezin in Rhenen bestaat uit 2,39 personen. In de provincie Utrecht bestaat een gezin gemiddeld uit 2,19 personen. De grotere gezinnen hangen samen met de samenstelling van de Rhenense huishoudens. Rhenen heeft minder alleenstaande inwoners en eenoudergezinnen dan landelijk gezien. In Rhenen zijn er 10% meer inwoners getrouwd dan in provincie Utrecht.

- 5,8% van de huishoudens zijn eenoudergezinnen;
- 30,7% van de huishoudens woont samen met kinderen;
- 32,4 % woont samen zonder kinderen;
- 31,1% woont alleen; landelijk woont bijna 40% alleen;
- 54% is getrouwd.

MEER MENSEN VERHUIZEN NAAR RHENEN DAN ER VETREKKEN

Ongeveer 65% van de Rhenense inwoners woont in een koopwoning. 27% van de Rhenense inwoners woont in een sociale huurwoning en 8% woont in een pHet aantal mensen dat naar Rhenen verhuist is hoger dan het aantal mensen dat vertrekt. Het aantal verhuizingen is in de coronatijd iets afgenomen.

RHENENSE INWONERS WONEN MINDER VAAK ALLEEN

De grotere gezinnen hangen samen met de samenstelling van de Rhenense huishoudens. Rhenen heeft minder alleenstaande inwoners en eenoudergezinnen dan landelijk gezien.

RHENENSE INWONERS WONEN VAKER IN EEN KOOPHUIS

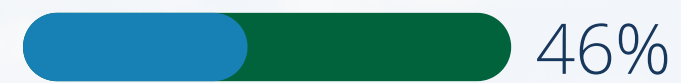
Ongeveer 65% van de Rhenense inwoners woont in een koopwoning. 27% van de Rhenense inwoners woont in een sociale huurwoning en 8% woont in een particuliere huurwoning.

AANDACHTSPUNTEN DIE VAN INVLOED ZIJN OP SOCIAAL RHENEN 2030

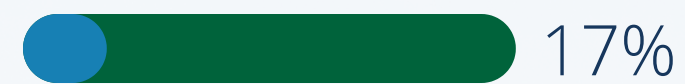
- De dubbele vergrijzing is een belangrijke ontwikkeling binnen het sociaal domein. De dubbele vergrijzing zorgt naar verwachting voor een toename in de vraag naar zorg en ondersteuning.
- Het landelijke beleid is gericht op dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Meer dan de helft van de Rhenense inwoners leven in een koopwoning. De gemeente heeft meer mogelijkheden in het levensloopbestendig maken van huizen van huurwoningen dan bij koopwoningen. Door afspraken te maken met de woningbouw. Bij koopwoningen vraagt dit om maatwerk.

JONGEREN BLIJVEN POSITIEF, MAAR HEBBEN WEL VAKER MENTALE KLACHTEN

Driekwart van de jongeren tussen de 13 en 17 jaar is over het algemeen gelukkig. Bijna de helft van de jongeren vindt het niet leuk op school. Thuis voelt slechts 5% van de jongeren zich ongelukkig. Jongeren hebben meer zorgen sinds de coronacrisis. Dit blijkt uit het onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut. Ook in de praktijk zien we mentale klachten onder de Rhenense jongeren in toenemende mate terug.



Van de jongeren vindt het niet leuk op school

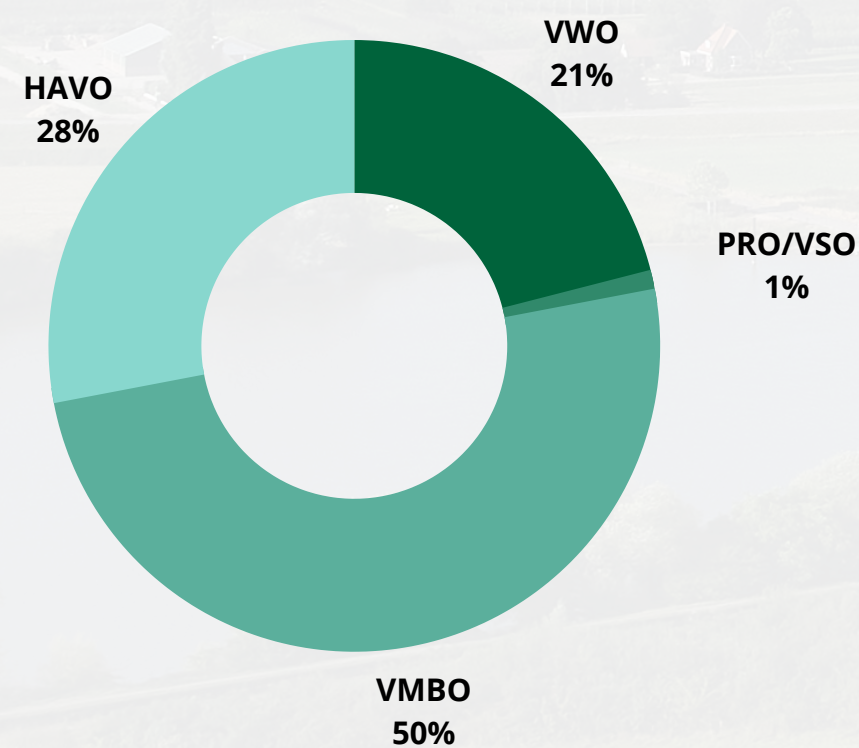


Van de jongeren is ongelukkig



Van de jongeren is ongelukkig thuis

BIJNA DE HELFT (49%) VAN DE KINDEREN OP SCHOOL IN RHENEN KRIJGT EEN HAVO OF VWO ADVIES

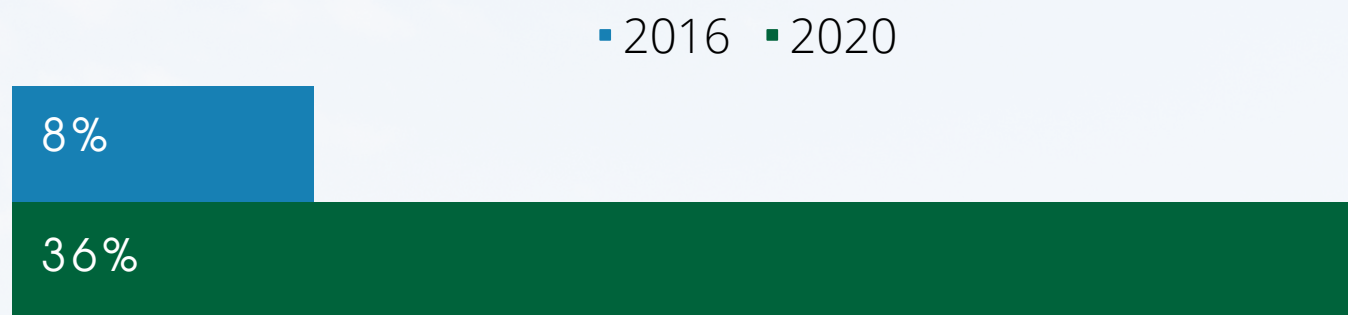


In tegenstelling tot het eerder genoemde lage opleidingsniveau in Rhenen, wijken de schooladviezen in Rhenen niet af van het landelijk gemiddelde. De helft van de kinderen die in Rhenen naar school gaat krijgt havo of vwo als advies. Het aantal Rhenense leerlingen dat zonder startkwalificatie van school gaat ligt met 1% erg laag.

SOCIAAL RHENEN 2030 VEILIG OPGROEIEN & OPVOEDEN

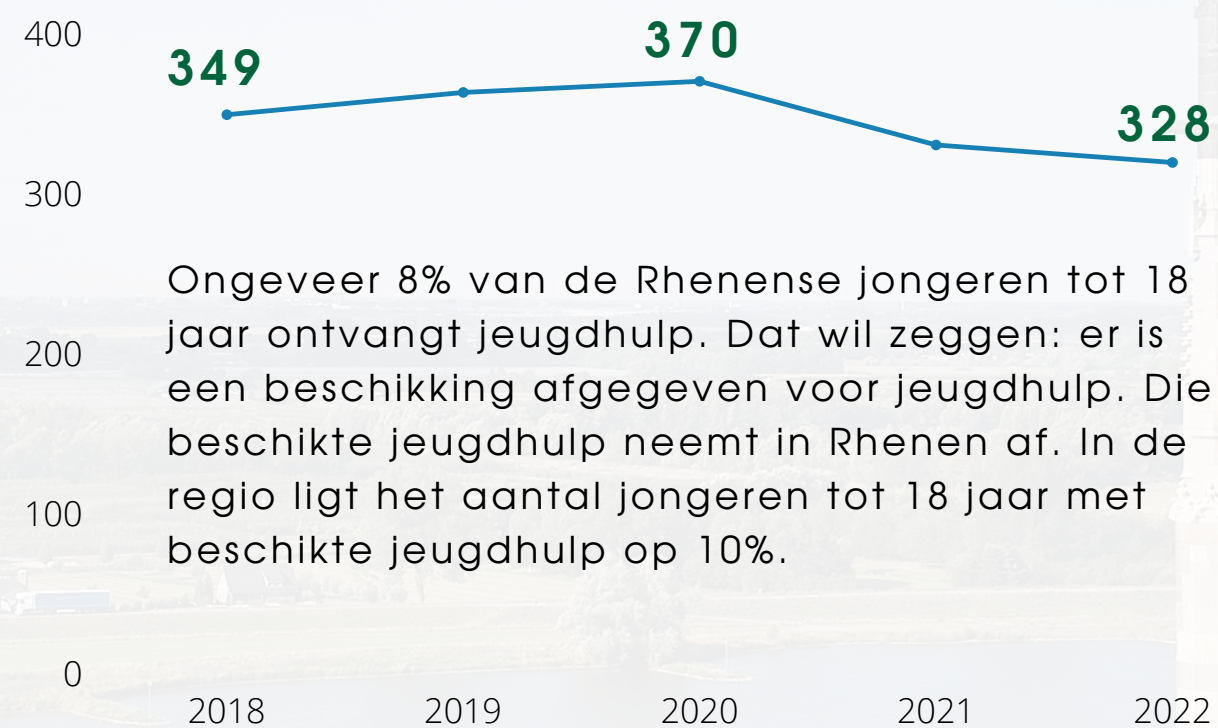


RHENENSE OUDERS HADDEN IN 2020 MEER ZORGEN OVER DE OPVOEDING

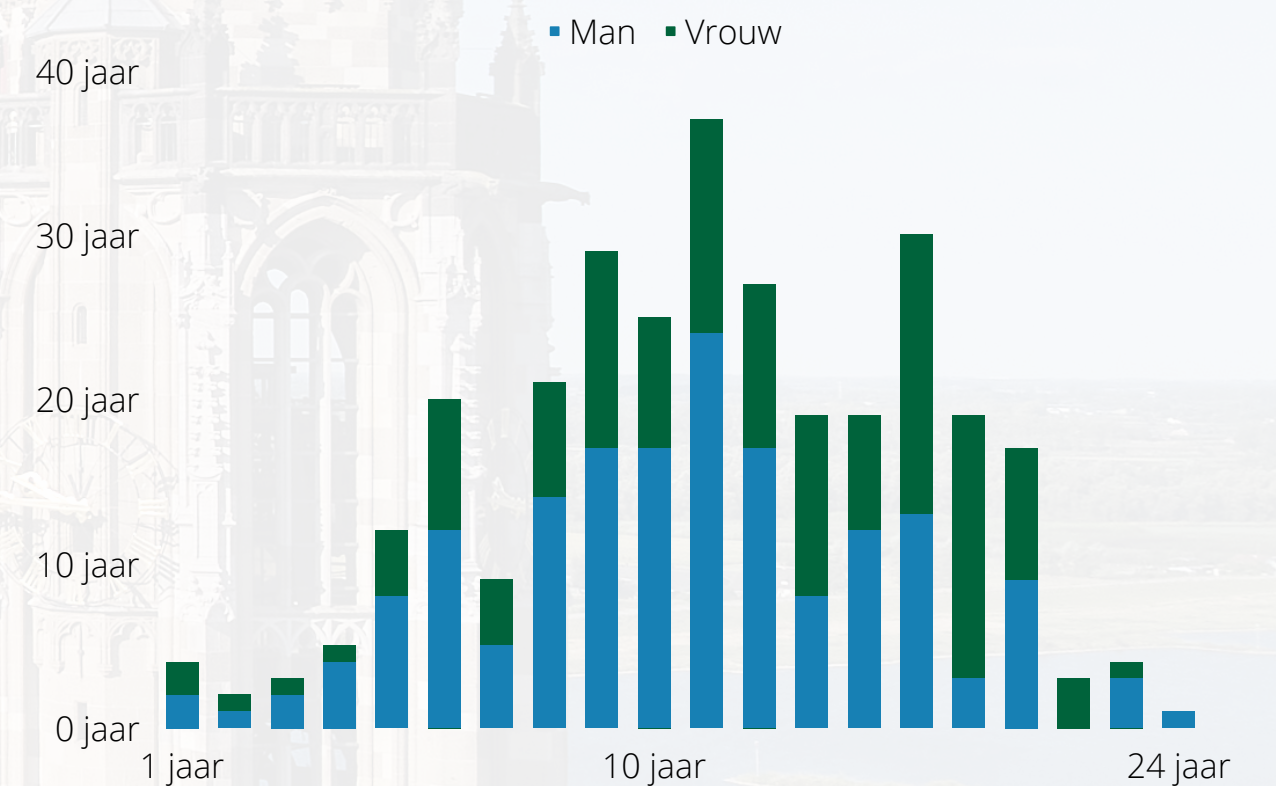


De toegenomen zorgen hangen samen met de schoolsluiting tijdens de corona lockdowns. Ouders waren door het thuischolen meer betrokken bij de ontwikkeling van hun kinderen. Het positieve effect hiervan was dat ouders ook meer betrokken waren bij het welzijn van hun kinderen.

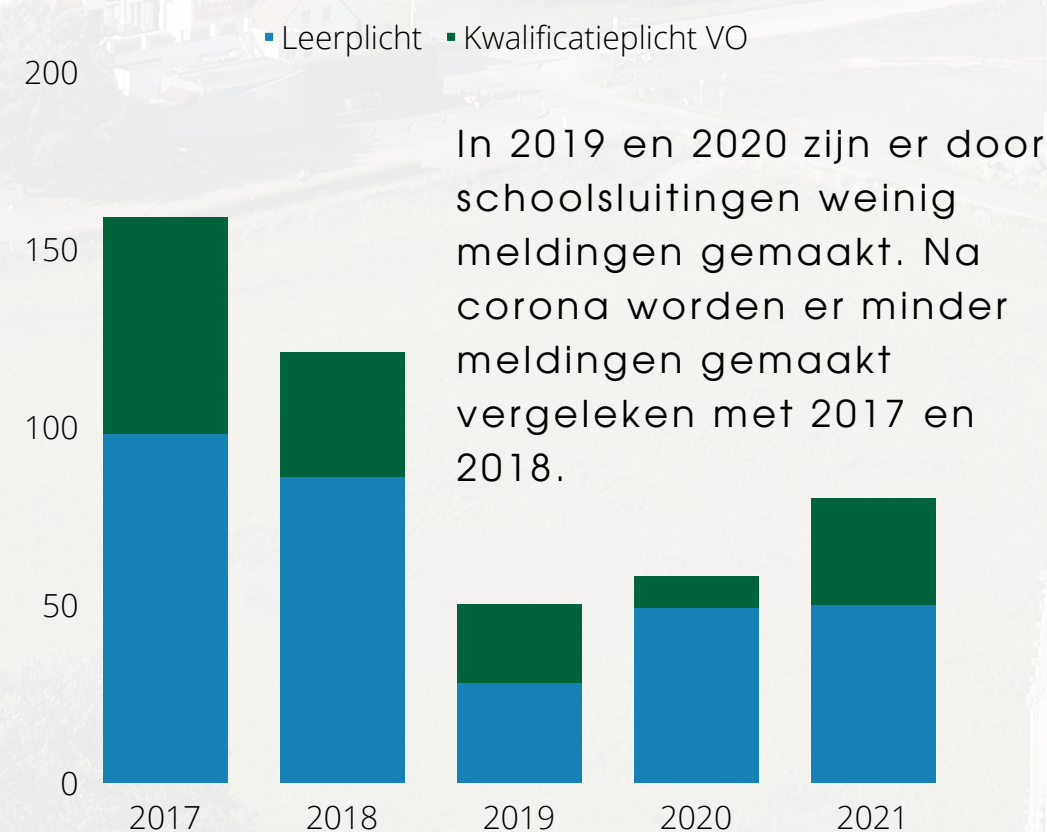
MINDER JONGEREN TOT 18 JAAR MET BESCHIKTE JEUGDZORG



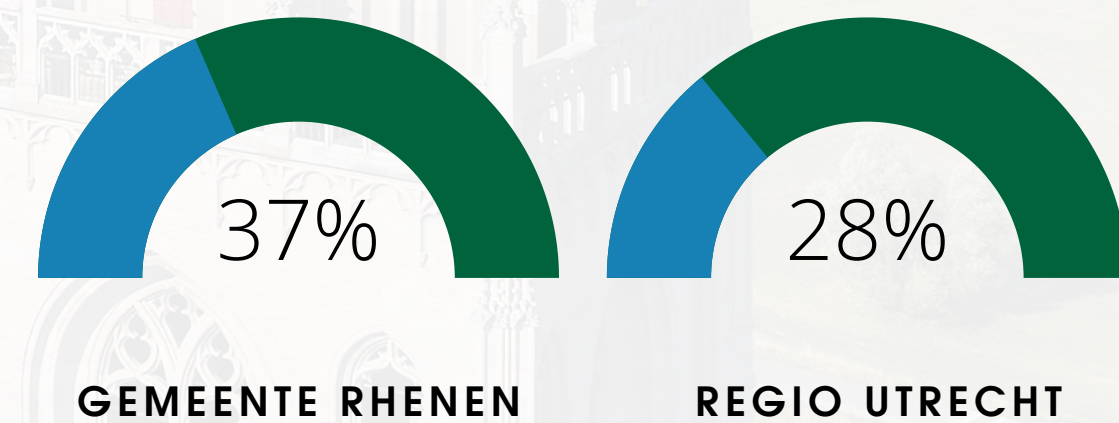
LEEFTIJDEN JEUGDZORG



NA CORONA ZIJN DE MELDINGEN VAN LEERPLICHT EN KWALIFICATIEPLICHT GEDAALD



RHENENSE OUDERS KRIJGEN VAKER HULP VANUIT HET NETWERK BIJ HET OPVOEDEN



In Rhenen krijgen ouders vaker hulp vanuit het netwerk bij het opvoeden van hun kind dan in de regio Utrecht. Onder het netwerk vallen familie, vrienden of burens.

SOCIAAL RHENEN 2030

VEILIG OPGROEIEN & OPVOEDEN



JONGEREN BLIJVEN POSITIEF, MAAR HEBBEN WEL VAKER MENTALE KLACHTEN

Driekwart van de jongeren tussen de 13 en 17 jaar zijn over het algemeen gelukkig. Bijna de helft van de jongeren vindt het niet leuk op school. Thuis voelt slechts 5% van de jongeren zich ongelukkig. Jongeren hebben meer zorgen sinds de coronacrisis. Dit blijkt uit het onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut. Ook in de praktijk zien we mentale klachten onder de Rhenense jongeren terug.

DE HELFT VAN DE KINDEREN OP SCHOOL IN RHENEN KRIJGT EEN HAVO OF VWO ADVIES

In tegenstelling tot het eerder genoemde lage opleidingsniveau gemiddeld in Rhenen, worden er gelijke schooladviezen uitgegeven als landelijk. Bijna de helft (49%) van de kinderen krijgt het advies voor havo of vwo. De andere helft (50%) krijgt vmbo als advies. Het aantal Rhenense leerlingen dat zonder startkwalificatie* van school gaat ligt met 1% erg laag.

**Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger.*

MINDER JONGEREN TOT 18 JAAR MET BESCHIKTE JEUGDZORG

Jeugdzorg gaat over de hulp voor jeugd. Dit kan op veel manieren: thuis of in een instelling, kort of lang, individueel of als gezin. Ongeveer 8% van de Rhenense jongeren tot 18 jaar ontvangt jeugdhulp. Oftewel, er is een beschikking afgegeven voor jeugdhulp. De beschikte jeugdhulp neemt in Rhenen af. In de regio ligt het aantal jongeren tot 18 jaar met beschikte jeugdhulp op 10%.

In Rhenen ontvangen er veel meer jongeren hulp zonder beschikking. Oftewel, informele jeugdhulp zonder beschikking. Het gaat om (lichte) ondersteuning bij opvoeding of hulp via het jongerenwerk. De aantallen worden nu niet geregistreerd. De praktijk ervaart een toename van ondersteuningsvragen en de complexiteit hiervan.

De wachtlijsten in de jeugdzorg hebben mogelijk een effect op de daling van het aantal jongeren dat wordt verwezen: er is zorg nodig, maar de juiste zorg kan niet geleverd worden. Niet beschikte informele jeugdhulp kan dan worden ingezet totdat de jongere terecht kan.

RHENENSE OUDERS KRIJGEN VAKER HULP VANUIT HET NETWERK BIJ HET OPVOEDEN

In Rhenen krijgen ouders bijna 10% vaker hulp vergeleken met regio Utrecht. Onder het netwerk vallen familie, vrienden of burens.

RHENENSE OUDERS MEER ZORGEN OVER DE OPVOEDING

In 2020 ervoeren ouders meer (28%) zorgen over de opvoeding van hun kinderen vergeleken met 2016. De toegenomen zorgen hangen samen met de schoolsluiting tijdens de corona lockdowns. Ouders waren door het thuischolen meer betrokken bij de ontwikkeling van hun kinderen. Het positieve effect hiervan was dat ouders ook meer betrokken waren bij het welzijn van hun kinderen.

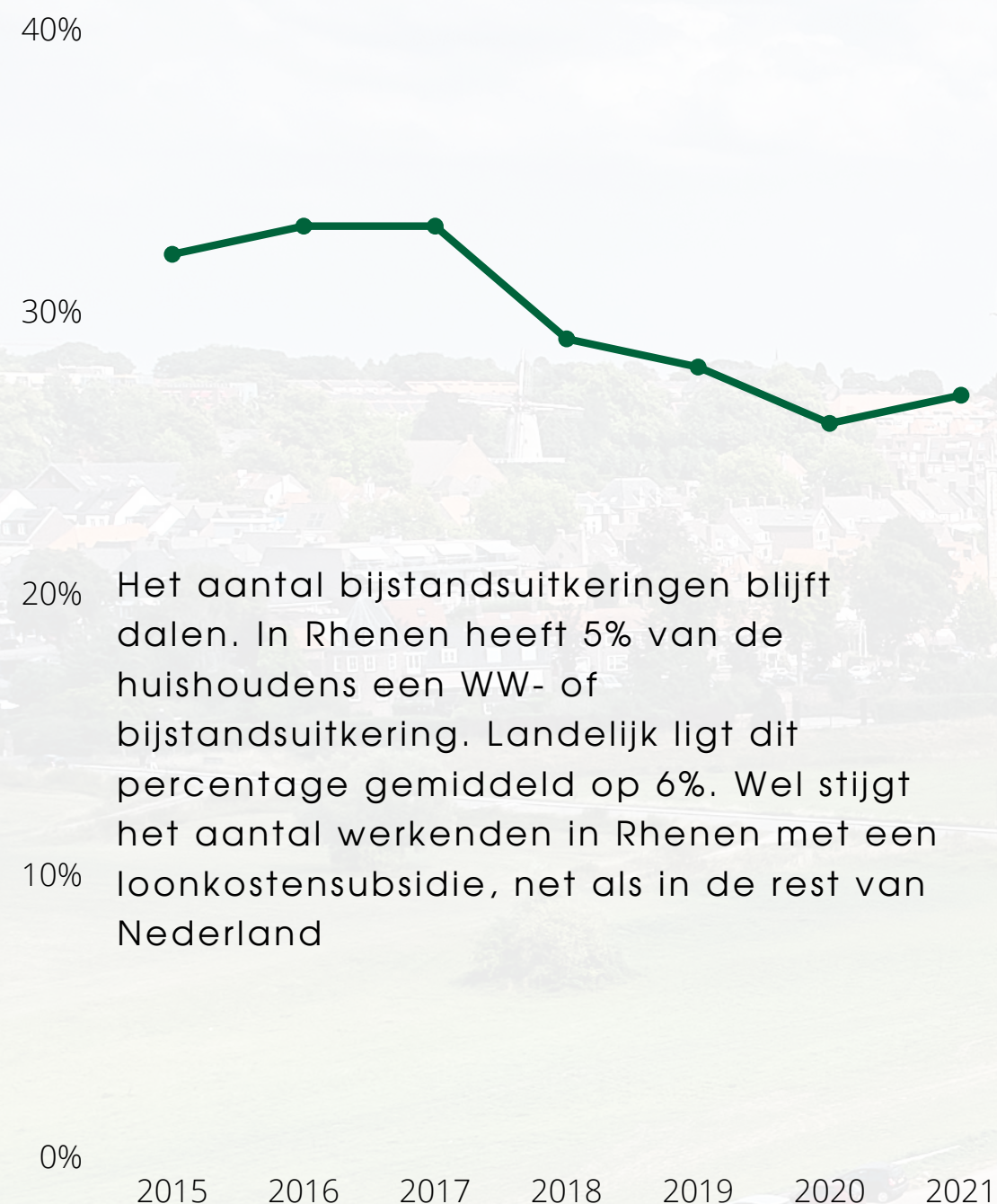
NA CORONA ZIJN DE MELDINGEN VAN LEERPLICHT EN KWALIFICATIEPLICHT GEDAALD

In 2019 en 2020 zijn er door schoolsluitingen weinig meldingen gemaakt. Na corona worden er minder meldingen gemaakt vergeleken met 2017 en 2018.

AANDACHTSPUNTEN VISIE SOCIAAL RHENEN 2030

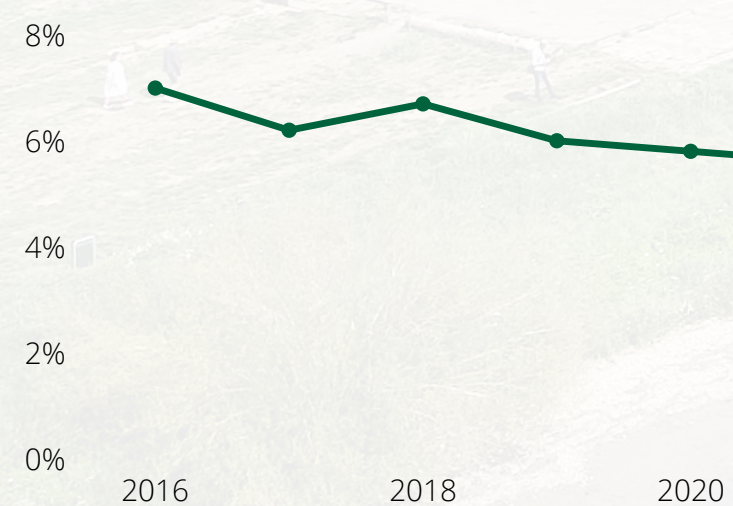
- De inzet van jeugdhulp verschuift meer van formele zorg naar informele zorg;
- Hulpvragen worden steeds complexer;
- Toename van mentale gezondheidsklachten onder jongeren;
- Ouders hebben veel vragen over opvoeding, hier kunnen zij al in vroeg stadium in ondersteund worden;
- Vroegtijdig signaleren en oppakken van vragen en mentale gezondheidsproblemen om problemen op latere leeftijd te voorkomen.

MINDER MENSEN IN DE BIJSTAND



Het aantal bijstandsuitkeringen blijft dalen. In Rhenen heeft 5% van de huishoudens een WW- of bijstandsuitkering. Landelijk ligt dit percentage gemiddeld op 6%. Wel stijgt het aantal werkenden in Rhenen met een loonkostensubsidie, net als in de rest van Nederland

EEN LICHTE STIJGING IN PROBLEMATISCHE SCHULDEN ONDER RHENENSE HUISHOUDENS



In 2015 stonden er in Rhenen 540 huishoudens geregistreerd met problematische schulden. In 2020 daalde dit naar 470. Vanaf 2021 is er zowel in Rhenen als landelijk weer een lichte stijging van geregistreerde problematische schulden te zien.

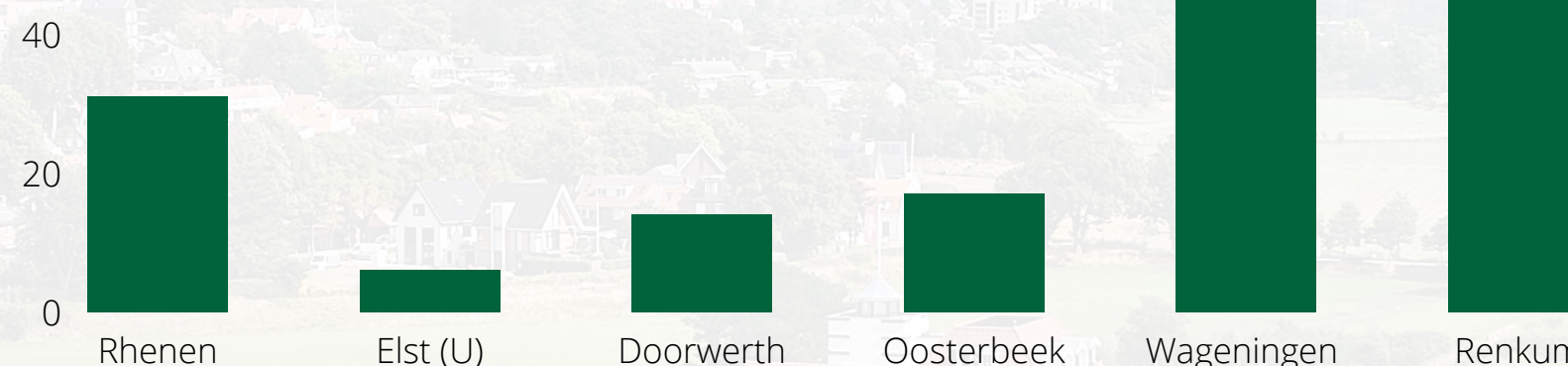
SOCIAAL RHENEN 2030

WERKEN & LEREN

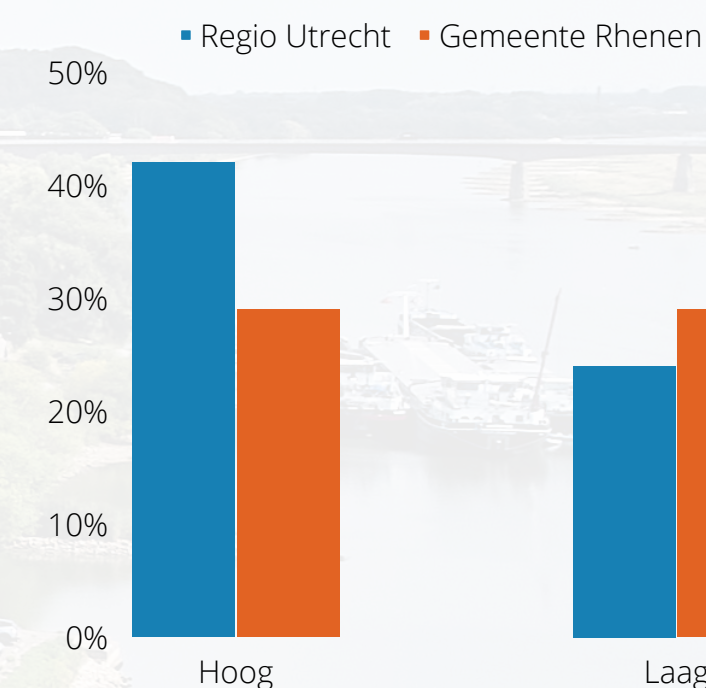


VOEDSELBANK NEDER-VELUWE DEELDE IN 2021 206 PAKKETTEN PER WEEK UIT

Ongeveer 20% hiervan ging naar huishoudens in de gemeente Rhenen.

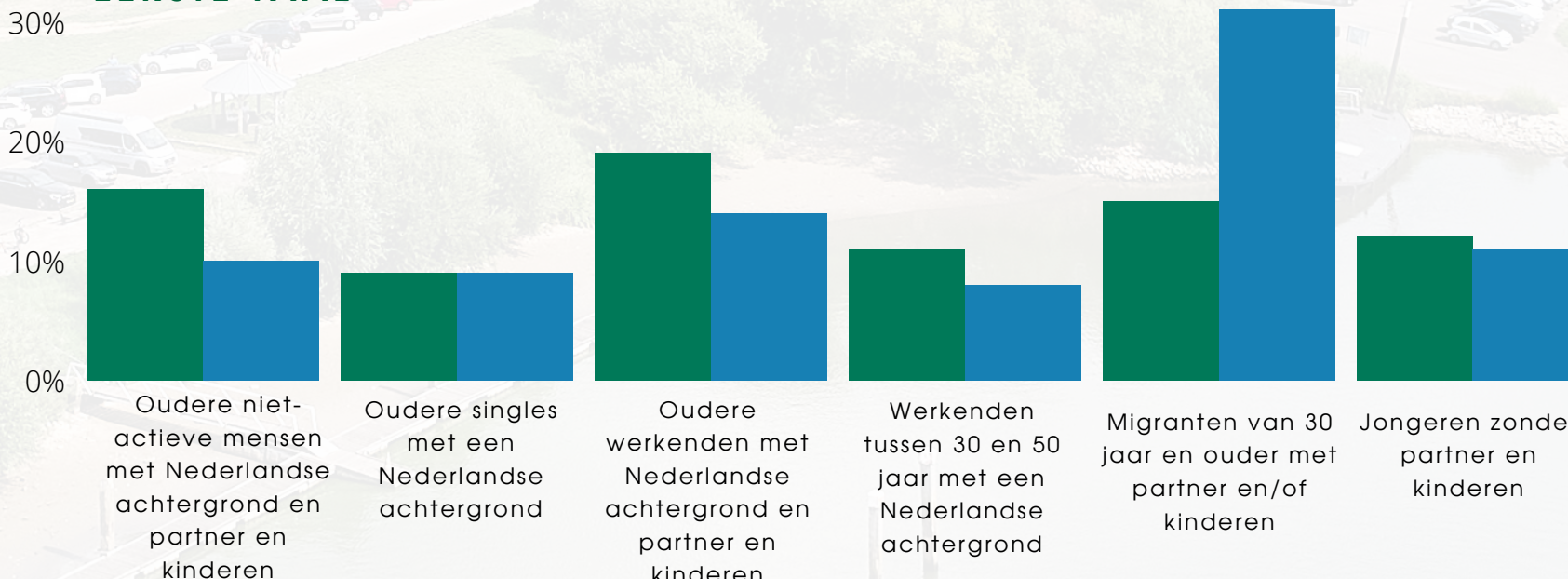


RHENENSE INWONERS VAKER LAAGOPGELEID



In 2019 was 30% van de Rhenense inwoners tussen de 15 en 75 jaar laagopgeleid. Het gemiddelde aantal laagopgeleiden in de provincie Utrecht is 24%. Laaggeletterdheid komt vaker voor onder laagopgeleiden. Toch is in Rhenen maar 5% van de mensen laaggeletterd terwijl dat in Nederland 12% is.

RHENENSE LAAGGELETERDEN SPREKEN VAAK NEDERLANDS ALS EERSTE TAAL



MINDER HUISHOUDENS LEVEN ONDER HET SOCIAAL MINIMUM VAN 120%



Een op de tien Rhenense huishoudens heeft langer dan 4 jaar een inkomen onder het sociaal minimum van 120%. Dat zijn minder huishoudens dan gemiddeld in Nederland (13%). Meer dan de helft van de huishoudens met een laag inkomen (55%) ontvangen hun inkomsten voornamelijk uit het pensioen. Een van de vijf ontvangen hun inkomsten voornamelijk vanuit een bijstandsuitkering.

SOCIAAL RHENEN 2030

WERKEN & LEREN



MINDER HUISHOUDENS LEVEN ONDER HET SOCIAAL MINIMUM VAN 120%

Een op de tien Rhenense huishoudens (10%) heeft langer dan 4 jaar een inkomen onder het sociaal minimum van 120%. Dat zijn minder huishoudens dan gemiddeld in Nederland (13%). In beide gevallen blijft dit stabiel. Meer dan de helft van de huishoudens met een laag inkomen (55%) ontvangen hun inkomsten voornamelijk uit het pensioen. Zij hebben de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Een van de vijf ontvangen hun inkomsten voornamelijk vanuit een bijstandsuitkering.

- 82% van de huishoudens met een laag inkomen maakt gebruik van huurtoeslag;
- 20% van de huishoudens heeft een migratieachtergrond; 6% hiervan heeft een westerse migratieachtergrond en 14% een niet-westerse migratieachtergrond. Dit is een stuk lager dan in de rest van Nederland (26% en 11%).

De gemeente Rhenen kent grote verschillen als het gaat om inkomsten. Naast huishoudens met een laag inkomen zijn er ook huishoudens met zeer vermogend inkomen.

Een laag inkomen zegt niet altijd wat over het besteedbaar inkomen of het vermogen van de huishoudens. De regelingen gaan meestal uit van huishoudens met een laag inkomen als zij vallen op- of onder de grens van 120% van het sociaal minimum. Dit kan betekenen dat huishoudens met een net iets hoger inkomen, niet in aanmerking komen voor deze regelingen.

RHENENSE INWONERS VAKER LAAGOPGELEID

In 2019 was 30% van de Rhenense inwoners tussen de 15 en 75 jaar laagopgeleid. Onder laagopgeleid valt: het afronden van basisonderwijs, v(mbo) of mbo niveau 1. Hetzelfde aantal Rhenense inwoners is hoogopgeleid: het afronden van hbo of universiteit. Beiden groepen inwoners wijken af van provincie Utrecht. Het aantal laagopgeleiden ligt daar op 24%. Het aantal hoogopgeleiden ligt met 42% een stuk hoger dan in Rhenen. Dit hangt mogelijk samen met de tabaksindustrie in Elst waar arbeiders oorspronkelijk woonden.

Het gemiddeld lagere opleidingsniveau lijkt niet van invloed op de kansen op de arbeidsmarkt.

VOEDSELBANK NEDER-VELUWE DEELDE IN 2021, 206 PAKKETTEN PER WEEK UIT

Ongeveer 20% hiervan ging naar huishoudens in de gemeente Rhenen.

RHENENSE LAAGGELETTERDEN VAAK NEDERLANDS ALS EERSTE TAAL

Het aantal laaggeletterden in Rhenen ligt met 5% lager dan het gemiddelde van de provincie Utrecht. De meerderheid van deze 5% spreekt Nederlands als eerste taal. Van de 5% laaggeletterden valt 15% onder de doelgroep migranten van 30+ met partner en/of kinderen.

MINDER MENSEN IN DE BIJSTAND

Het aantal bijstandsuitkeringen blijft dalen. In Rhenen heeft 5% van de huishoudens een WW-uitkering of een bijstandsuitkering. Landelijk ligt dit percentage gemiddeld op 6%. Wel stijgt het aantal werkenden met een loonkostensubsidie. Dit geldt ook voor Nederland.

Het dalen van het aantal mensen met een uitkering kan samenhangen met de huidige krapte op de arbeidsmarkt. De loonkostensubsidie wordt vaker ingezet als instrument voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit blijft zich naar verwachting voortzetten.

EEN LICHTE STIJGING IN PROBLEMATISCHE SCHULDEN ONDER RHENENSE HUISHOUDENS

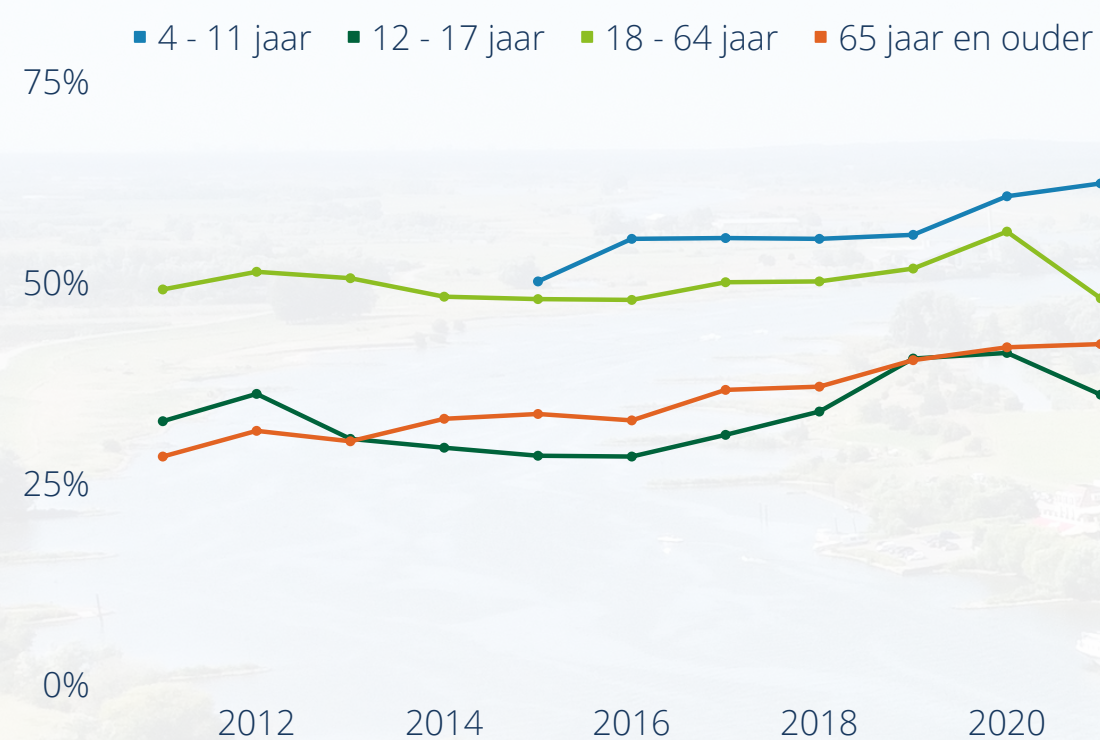
In 2015 stonden er in Rhenen 540 huishoudens geregistreerd met problematische schulden. In 2020 daalde dit naar 470. Er was verwacht dat dit aantal zou blijven stijgen als gevolg van de COVID-19 pandemie. Een grote stijging is alleen uitgebleven. Vanaf 2021 is er zowel in Rhenen als landelijk weer een lichte stijging van geregistreerde problematische schulden te zien. De problematische schulden zijn vooral te zien in de leeftijdsgroep tussen de 45 en 55 jaar. Door stijgende energieprijzen en de huidige inflatie verwachten we meer huishoudens met betalingsproblemen het komende jaar.

AANDACHTSPUNTEN VISIE SOCIAAL RHENEN 2030

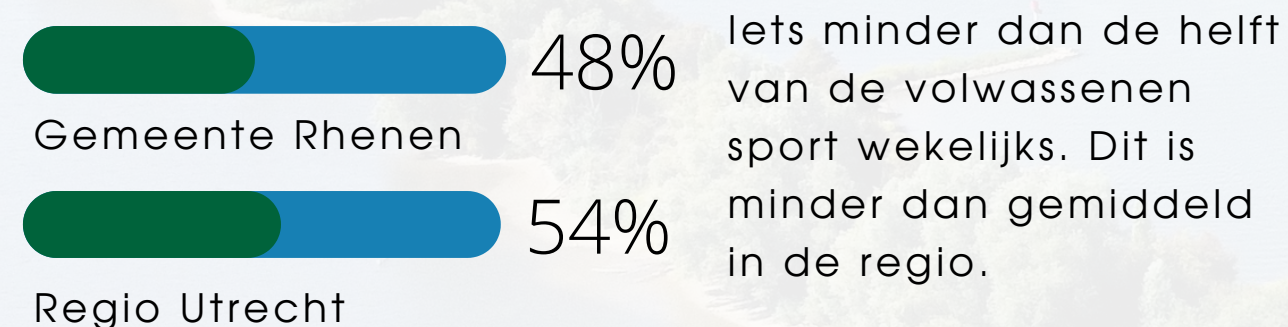
- Stijgende inflatie zorgt voor meer geldzorgen
- Langdurige geldzorgen zorgen voor stress en gezondheidsklachten

DE HELFT VAN DE RHENENSE VOLWASSENEN VOLDOET AAN DE BEWEEGNORM

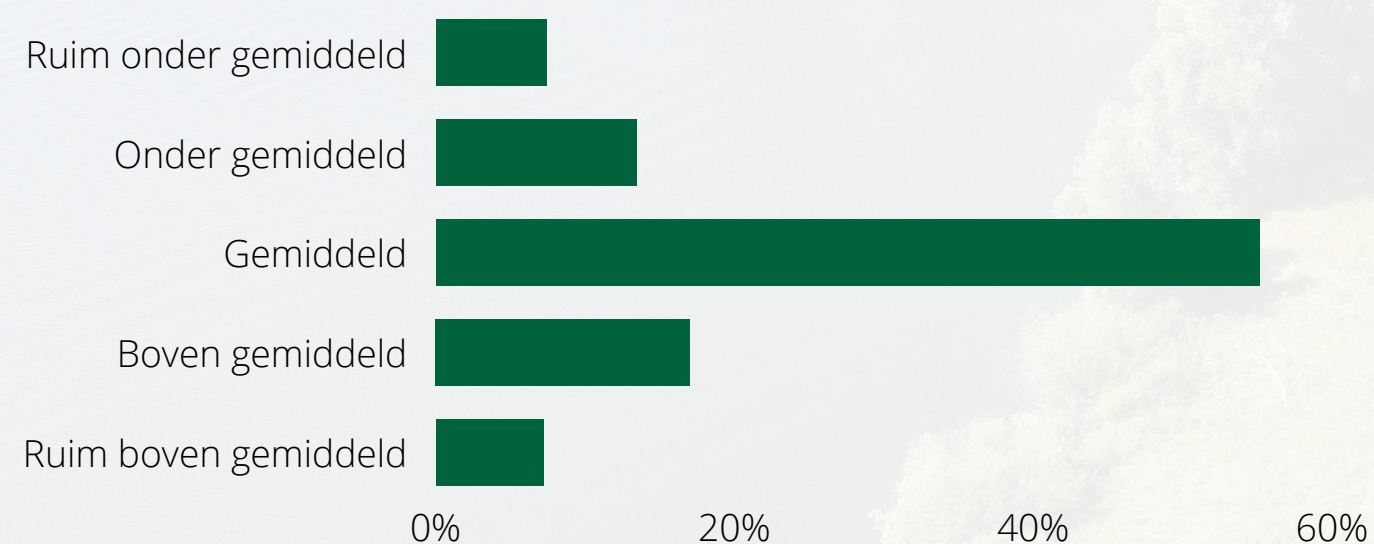
Jonge kinderen voldoen het meest (60%) aan de beweegnorm. In de leeftijdscategorie tussen de 18 en 64 voldoet de helft aan de beweegnorm. In de leeftijdscategorie 65+ ligt het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegnorm een stuk lager. Dit is de laatste paar jaar wel gestegen.



RHENENSE INWONERS SPORTEN MINDER



MEESTE RHENENSE KINDEREN HEBBEN EEN GEMIDDELDE MOTORIEK



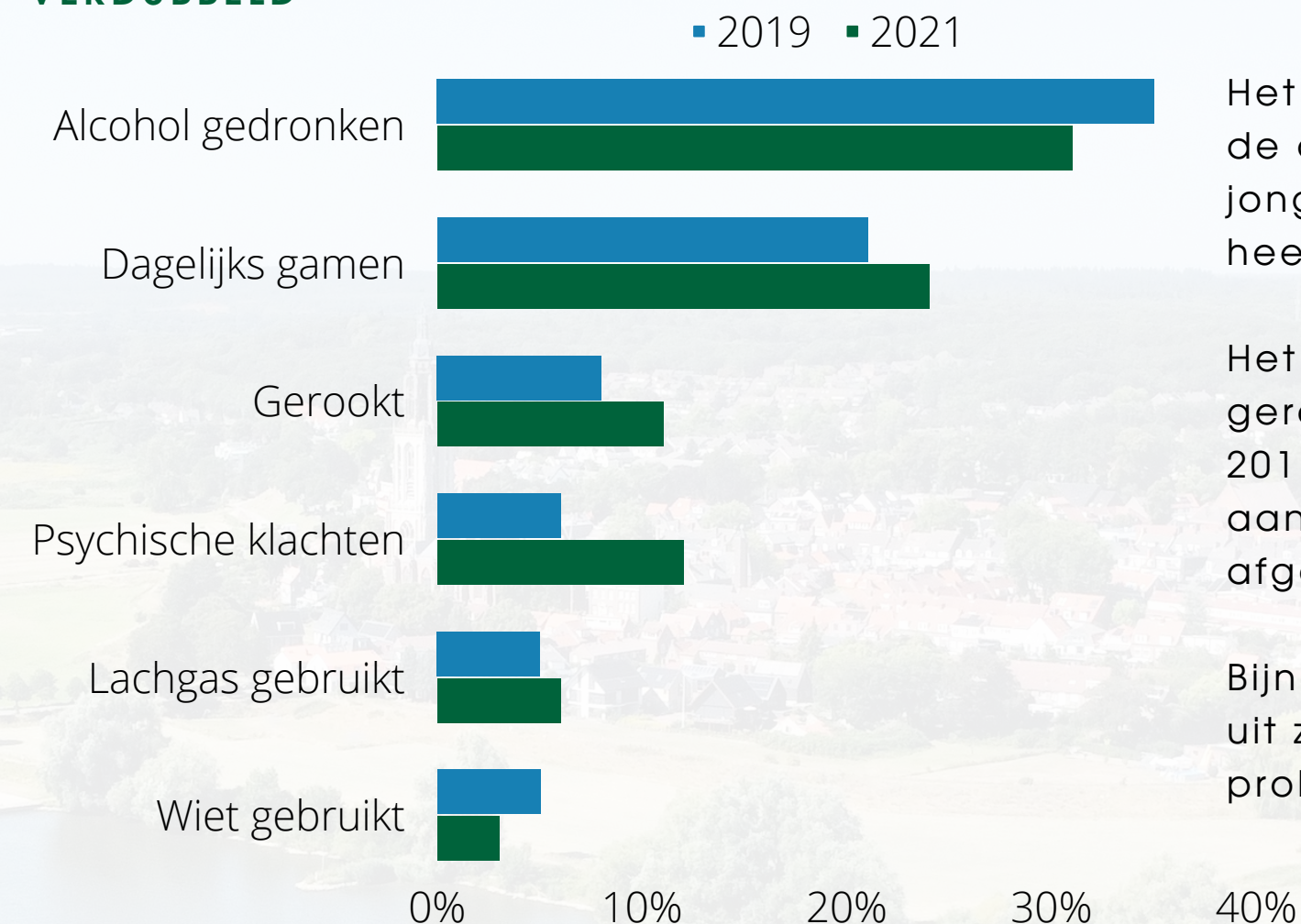
55% van de Rhenense basisschoolkinderen heeft een gemiddelde motoriek. Bij 20% is dat onder gemiddeld.

SOCIAAL RHENEN 2030

GEZONDHEID, SPORT & BEWEGEN



HET AANTAL JONGEREN MET PSYCHISCHE KLACHTEN IS VERDUBBELD



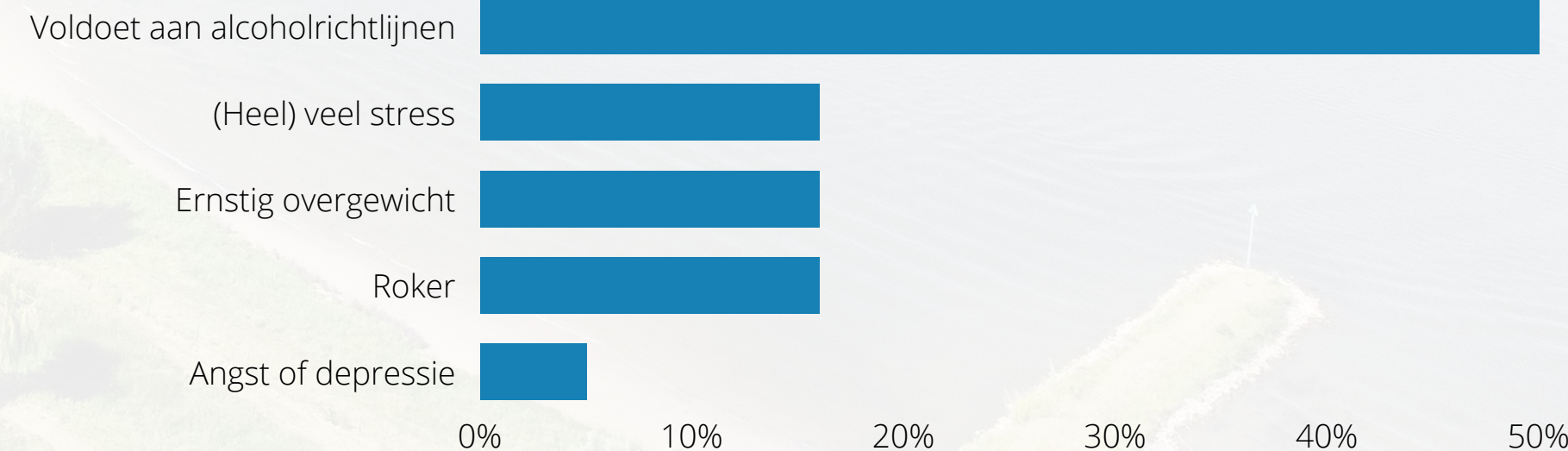
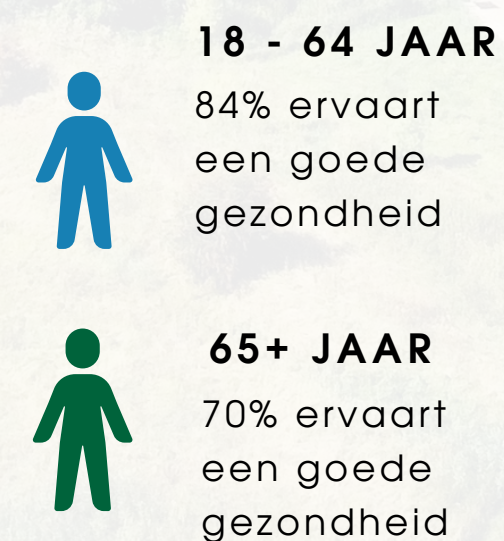
Het aantal jongeren met psychische klachten is sinds de coronapandemie verdubbeld naar 6%. Het aantal jongeren tussen de 13 en 17 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken is in 2021 met 4% afgenomen.

Het aantal jongeren dat ooit een sigaret heeft gerookt zijn in de laatste 10 jaar erg afgenomen. In 2011 was dit nog bijna 35%. In 2021 was dit 11%. Het aantal rokende jongeren is weer iets gestegen de afgelopen twee jaar met 3%.

Bijna een kwart van de jongeren gamet dagelijks. Dit uit zich bij ongeveer 2% van de jongeren in problematisch gamen of een gameverslaving.

RHENENSE VOLWASSENEN ERVAREN EEN GOEDE GEZONDHEID

Bijna driekwart (70%) van de 65-plussers ervaren een goede gezondheid. Onder de inwoners tussen de 18 en 64 jaar is dit 84%. Rhenen wijkt hierin niet af van de regio. De helft van de Rhenense volwassenen drinkt meer dan 1 glas alcohol per dag. Van de Rhenense volwassenen ervaart 16% dagelijks veel stress.



SOCIAAL RHENEN 2030

GEZONDHEID, SPORT & BEWEGEN



RHENENSE VOLWASSENEN ERVAREN EEN GOEDE GEZONDHEID

Bijna driekwart (70%) van de 65-plussers ervaren een goede gezondheid. Onder de inwoners tussen de 18 en 64 jaar is dit 84%. Rhenen wijkt hierin niet af van de regio. De helft van beiden groepen houdt zich aan de alcoholrichtlijn van de gezondheidsraad. De alcoholrichtlijn is maximaal een alcoholische drank per dag. Dit betekent dat een helft van de Rhenense inwoners meer dan 1 glas alcohol per dag drinkt.

Van de Rhenense volwassenen ervaart 16% dagelijks veel stress. Stress is van invloed op de gezondheid van mensen.

"Als stressklachten lang aanblijven kan dat van invloed zijn op zowel fysieke als mentale gezondheid. Het verstoort de hormoonhuishouding. En dat kan weer leiden tot overgewicht, diabetes, hartvaatziekten, een minder sterk immuunsysteem, slapeloosheid en depressie of angsten. Mensen met chronische stress hebben vaak moeite met leefstijlveranderingen, plannen, prioriteiten stellen, lange termijn beslissingen nemen en informatie verwerken. Ook tonen ze vaker impulsief gedrag en hebben minder zelfvertrouwen. Oorzaken van stress zijn bijvoorbeeld, schulden, werksituatie, werkloosheid, slechte woonsituatie, eenzaamheid, verlies of een trauma." Bron: Pharos

DE HELFT VAN DE RHENENSE INWONERS VOLDOET AAN DE BEWEEGNORM

Jonge kinderen voldoen het meest (60%) aan de beweegnorm. Zij halen hun beweging voornamelijk uit buitenspelen. Jongeren tussen de 12 en 17 jaar bewegen de afgelopen jaren meer. Deze groep haalt de beweegtijd vooral uit sport. In de leeftijdscategorie tussen de 18 en 64 voldoet de helft aan de beweegnorm. Activiteiten op werk of school is hun voornaamste bron van activiteit. In de leeftijdscategorie 65+ ligt het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegnorm een stuk lager. Dit is de laatste paar jaar wel gestegen. Ouderen doen met name aan wandelen of fietsen.

De beweegnorm voor volwassenen is vastgesteld op: 2,5 uur per week matig intensief bewegen, 2 keer per week spier- en botversterkende activiteiten en voor ouderen vallen ook balansoefeningen hieronder.

MEESTE RHENENSE KINDEREN HEBBEN EEN GEMIDDELDE MOTORIEK

Meer dan de helft (55%) van de Rhenense basisschoolkinderen hebben een gemiddelde motoriek. Bij 20% is dat onder gemiddeld. Er zijn meer meisjes die onder gemiddeld scoren dan jongens.

De scores worden bepaald door een motorische test waarbij kinderen een parcours afleggen. Hierbij wordt per leeftijdsgroep gekeken naar de kwaliteit en snelheid waarin zij dit afleggen. Buitenspelen bevordert de motoriek van kinderen.

RHENENSE INWONERS SPORTEN MINDER DAN IN DE REGIO

Iets minder dan de helft van de volwassenen sport wekelijks. Dit is minder dan gemiddeld in de regio. Volwassenen halen hun beweging het meest uit activiteiten op werk of school. Ouderen halen dit het meest uit wandelen of fietsen. Jongeren halen hun beweging het meest uit sport.

Ondanks dat de helft van de volwassenen niet sport of niet voldoet aan de beweegnorm is er bij slechts 16% van de inwoners sprake van overgewicht.

In de coronaperiode bewogen volwassenen en jongeren minder. Dit had met name te maken met de lockdowns. Jonge kinderen bewogen in de coronaperiode daarentegen meer.

Door de coronacrisis zijn meer mensen individueel gaan sporten. Denk aan wandelen, fietsen, zwemmen en fitnessen. De verwachting is dat deze trend zich doorzet in de komende jaren en meer aandacht vraagt.

HET AANTAL JONGEREN MET PSYCHISCHE KLACHTEN IS VERDUBBELD

Het aantal jongeren tussen de 13 en 17 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken is in 2021 met 4% afgenomen. Dit hangt mogelijk samen met de verschuiving van de leeftijdsgrens van 16 naar 18 jaar. Landelijk en lokaal krijgt het gebruik van alcohol veel aandacht. De cijfers zeggen niets over de hoeveelheid alcohol die zij drinken. In de praktijk zien we dat jongeren die al alcohol dronken, dit meer zijn gaan doen tijdens de coronapandemie. Ook beginnen jongeren eerder met alcohol drinken. Dit geldt ook voor roken.

Het aantal jongeren dat ooit een sigaret heeft gerookt zijn in de laatste 10 jaar erg afgenomen. In 2011 was dit nog bijna 35%. In 2021 was dit 11%. Het aantal rokende jongeren is weer iets gestegen de afgelopen twee jaar met 3%.

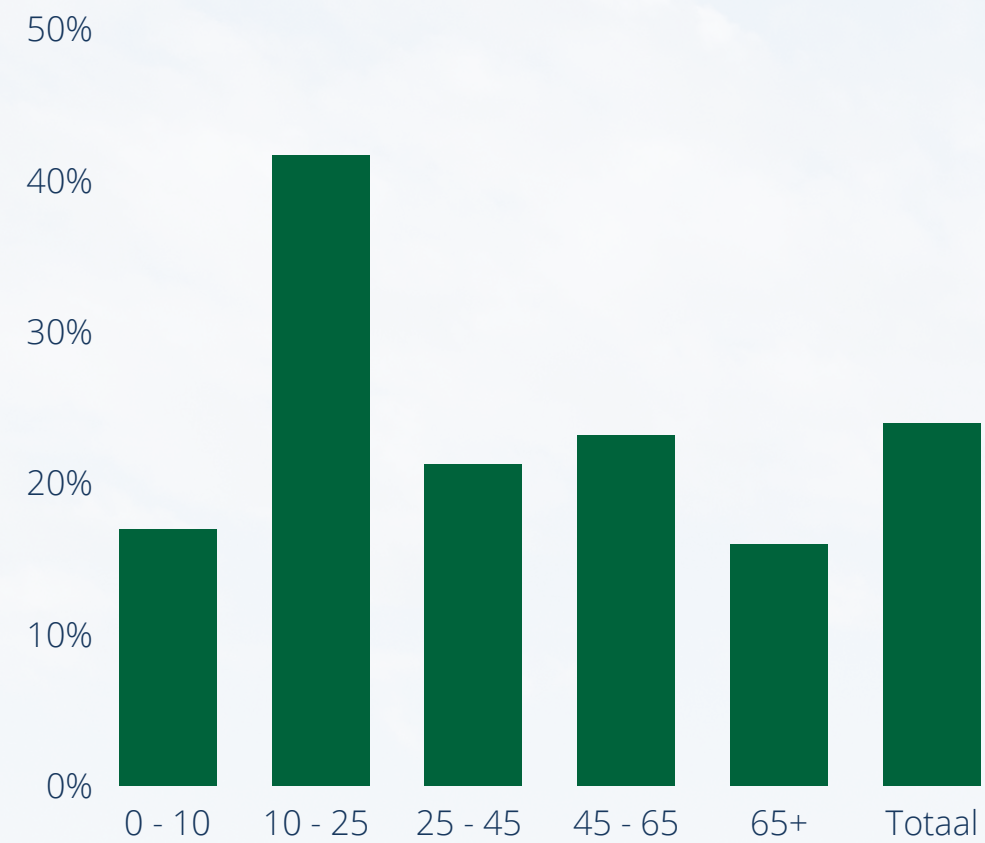
Het aantal jongeren met psychische klachten is sinds de coronapandemie verdubbeld naar 6%. De toename zien het CJG en het Jongerenwerk terug in de hoeveelheid hulpvragen over psychische klachten.

Bijna een kwart van de jongeren gamet dagelijks. Dit uit zich bij ongeveer 2% van de jongeren in problematisch gamen of een gameverslaving.

AANDACHTSPUNTEN VISIE SOCIAAL RHENEN 2030

- Jongeren die drinken, drinken steeds meer en beginnen vaker op een jonge leeftijd
- Toename van aantal jongeren met psychische klachten
- Volwassenen die veel stress ervaren lopen risico op gezondheidsklachten
- Meer dan de helft van de ouderen voldoet niet aan de beweegnorm

VEEL RHENENSE JONGEREN ZIJN LID VAN EEN SPORTCLUB

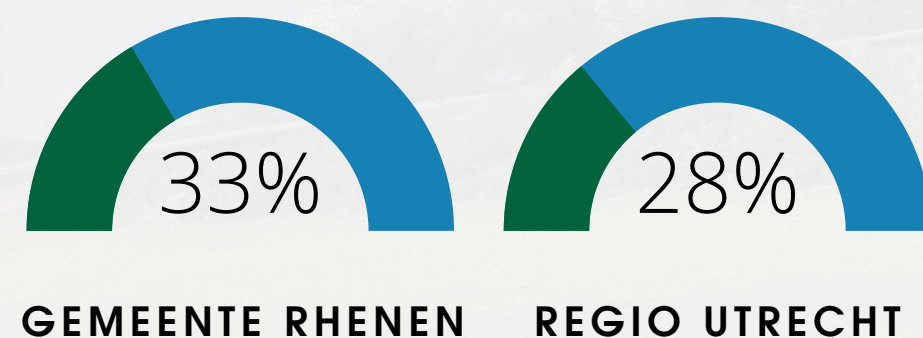


Meer dan 40% van de jongeren tussen de 10 en 25 jaar is lid van een sportclub. De andere leeftijdscategorieën zijn minder vaak lid van een sportclub. Dit varieert tussen de 24% en 15%.

Lidmaatschap van sportclubs is niet de enige graadmeter. Inwoners kunnen ook lid zijn van een kerk, groep of vereniging.

RHENENSE INWONERS ZETTEN ZICH VAKER IN ALS VRIJWILLIGER DAN IN REST VAN DE REGIO

Een op de drie van de inwoners doet vrijwilligerswerk. Dit ligt met 5% hoger dan in de regio Utrecht. Wel neemt het aantal vrijwilligers de laatste jaren af. In 2016 was dit nog 40%.

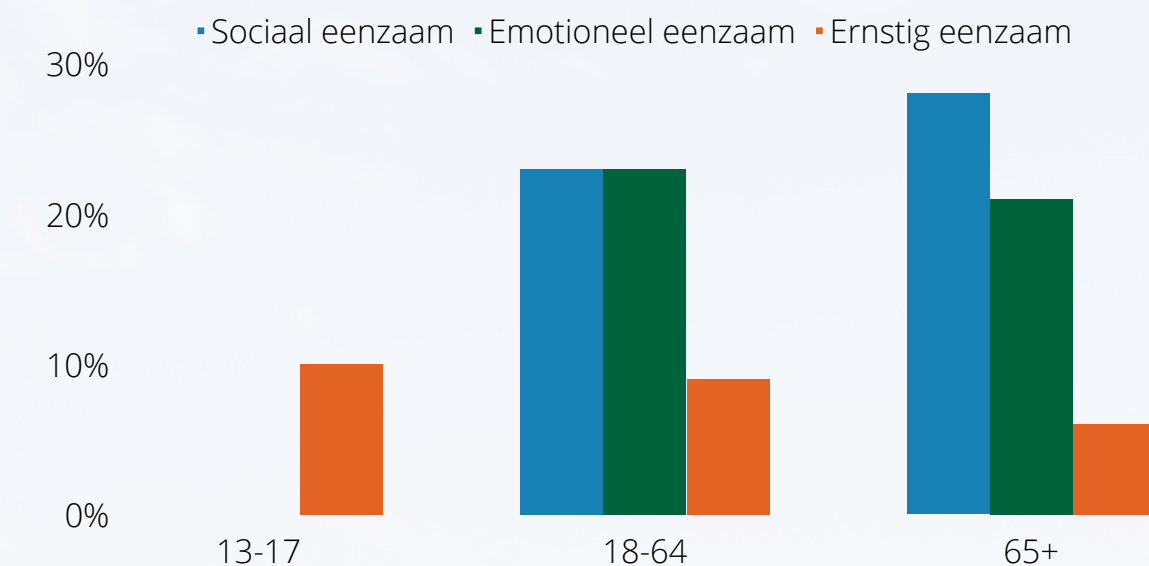


SOCIAAL RHENEN 2030

VRIJE TIJD & SOCIAAL NETWERK



ERNSTIGE EENZAAMHEID WORDT HET MEEST ERVAREN DOOR JONGEREN



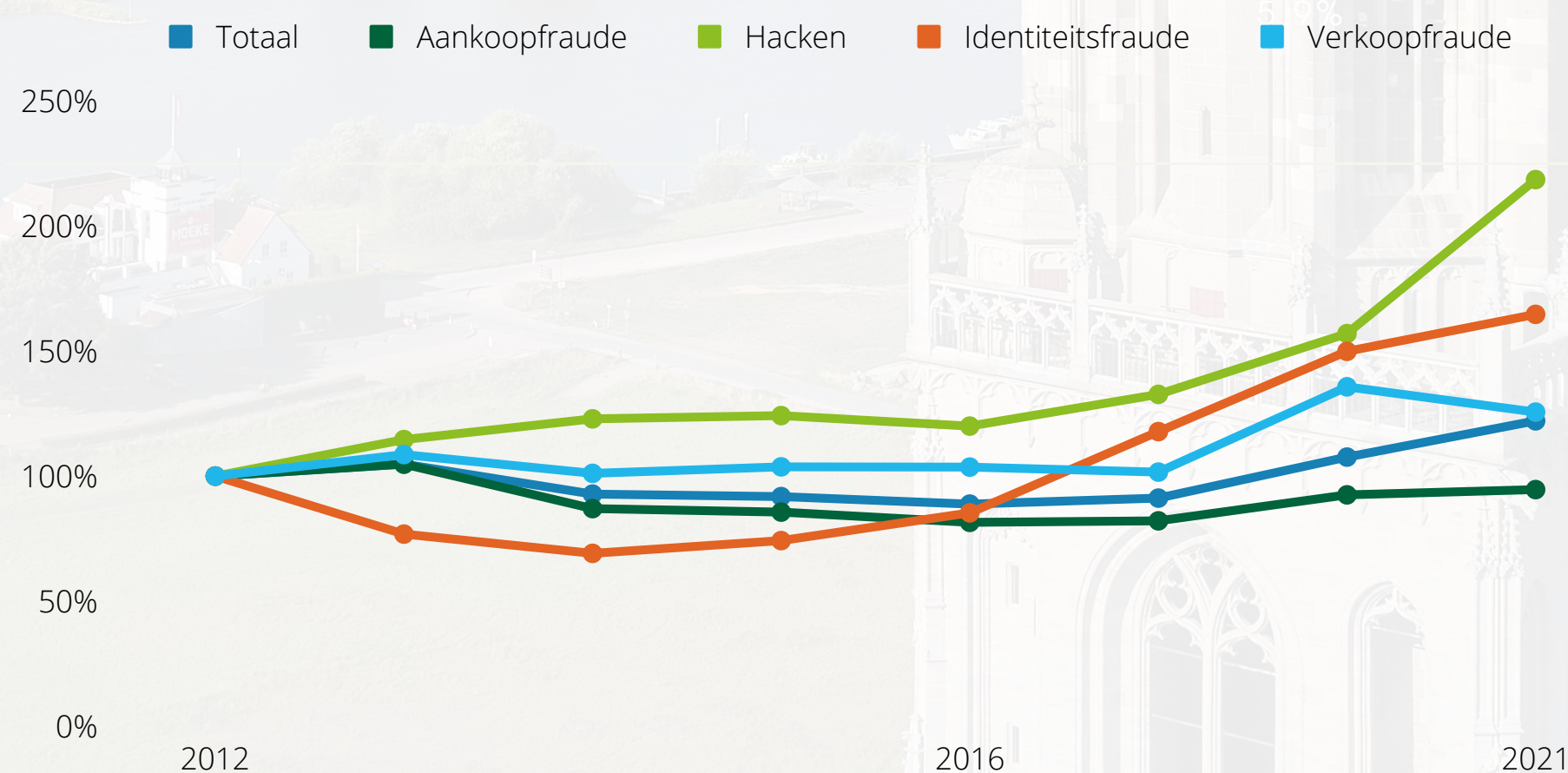
Bijna een derde (28%) van de 65-plussers voelt zich sociaal eenzaam. In de leeftijdscategorie tussen de 18 en 64 jaar is dit bijna een kwart (23%). Naast sociale eenzaamheid voelt 21% van de 65-plussers zich emotioneel eenzaam. Onder de volwassenen tot 65 jaar is dit 23%.

Ernstige eenzaamheid wordt het meest (10%) ervaren door jongeren tussen de 13 en 17 jaar. Inwoners tussen de 18 en 64 jaar volgen met 9%. Inwoners van 65+ voelen zich het minst (6%) eenzaam.

ONLINE CRIMINALITEIT NEEMT TOE DOOR MEER GEBRUIK VAN INTERNET EN SOCIALE MEDIA

Jongeren tussen de 15 en 25 jaar hebben vaker te maken met online bedreigingen, intimidatie en hacking. Volwassenen tussen de 25 en 64 jaar zijn het vaakst slachtoffer van aankoopfraude en fraude in het betalingsverkeer. Phishing is het grootste probleem onder de 65-plussers.

Bijna de helft van de mensen doet een melding van online criminaliteit. Naast een melding doet 19% aangifte. Slachtoffers van phishing doen dit het vaakst. Slachtoffers van hacking het minst. Een vijfde van de slachtoffers geeft aan emotionele, psychische of financiële problemen er aan over gehouden te hebben.



ERNSTIGE EENZAAMHEID WORDT HET MEEST ERVAREN DOOR JONGEREN

Ruim 40% van de jongeren tussen de 10 en 25 jaar is lid van een sportclub. Bij de andere leeftijdscategorieën ligt dit een stuk lager en varieert dit tussen de 15% en 24%.

Bijna een derde (28%) van de 65-plussers voelt zich sociaal eenzaam. In de leeftijdscategorie tussen de 18 en 64 jaar is dit bijna een kwart (23%). Naast sociale eenzaamheid voelt 21% van de 65-plussers zich emotioneel eenzaam. Onder de volwassenen tot 65 jaar is dit 23%.

Sociale eenzaamheid is gekoppeld aan het gemis van betekenisvolle relaties met een bredere groep van mensen om je heen. Zoals kennissen, collega's, buurtgenoten, mensen met dezelfde belangstelling, mensen om samen een hobby mee uit te voeren.

Emotionele eenzaamheid ontstaat vaak bij een sterk gemis aan iemand wie je je verhaal kwijt kunt, de afwezigheid van een emotioneel hechte band met een partner, familie lid of (hartsvriend(in)).

Bron: Movisie

Ernstige eenzaamheid wordt het meest (10%) ervaren door jongeren tussen de 13 en 17 jaar. Inwoners tussen de 18 en 64 jaar volgen met 9%. Inwoners van 65+ voelen zich het minst (6%) eenzaam.

Eenzaamheid kan leiden tot gezondheidsproblemen zoals depressie, alcoholverslaving, slaapstoornis en hart -en vaatziekten.

"Eenzaamheid wordt vaak veroorzaakt door meerdere factoren. Er kunnen genetische factoren meespelen. Maar vaak speelt een verandering in of het verlies van sociale contacten, activiteiten of werk een rol. Ook gezondheidsproblemen, persoonlijkheidskenmerken en verwachtingen over sociale contacten kunnen bijdragen aan een ervaring van eenzaamheid. In veel gevallen wordt eenzaamheid veroorzaakt door een opeenstapeling van meerdere factoren"

Bron: Volksgezondheid en Zorg

AANDACHTSPUNTEN VOOR DE VISIE

- Ernstige eenzaamheid bij 9% van de bevolking;
- Steeds minder vrijwilligers;
- Toename online criminaliteit onder alle leeftijden.

VRIJWILLIGERS

Een op de drie van de inwoners doet vrijwilligerswerk. Dit ligt met 5% hoger dan in de regio Utrecht. Wel neemt het aantal vrijwilligers de laatste jaren af. In 2016 was dit nog 40%. Er is niet bekend in welke leeftijdscategorie de vrijwilligers vallen en wat voor soort vrijwilligerswerk zij doen. De aantal inwoners die zich als vrijwilliger inzetten beperken zich mogelijk niet alleen tot Rhenen.

Ook in de praktijk wordt de afname van vrijwilligers ervaren. Vrijwilligersorganisaties en sportverenigingen geven aan dat het lastig is om geschikte vrijwilligers te vinden. De gemiddelde leeftijd van een vrijwilliger is vaak wat hoger. Deze factoren beïnvloedt het verenigingsleven.

ONLINE CRIMINALITEIT NEEMT TOE DOOR MEER GEBRUIK VAN INTERNET EN SOCIALE MEDIA

Steeds meer mensen maken gebruik van internet of sociale media in hun vrije tijd. Dit maakt de kans om slachtoffer te worden van online criminaliteit groter. Jongeren tussen de 15 en 25 jaar hebben vaker te maken met online bedreigingen, intimidatie en hacking. Volwassenen tussen de 25 en 64 jaar zijn het vaakst slachtoffer van aankoopfraude en fraude in het betalingsverkeer. Phishing is het grootste probleem onder de 65-plussers.

Bijna de helft van de mensen doen een melding van online criminaliteit. Naast een melding doet 19% aangifte. Slachtoffers van phishing doen dit het vaakst. Slachtoffers van hacking het minst. Een vijfde van de slachtoffers geeft aan emotionele, psychische of financiële problemen er aan over gehouden te hebben.

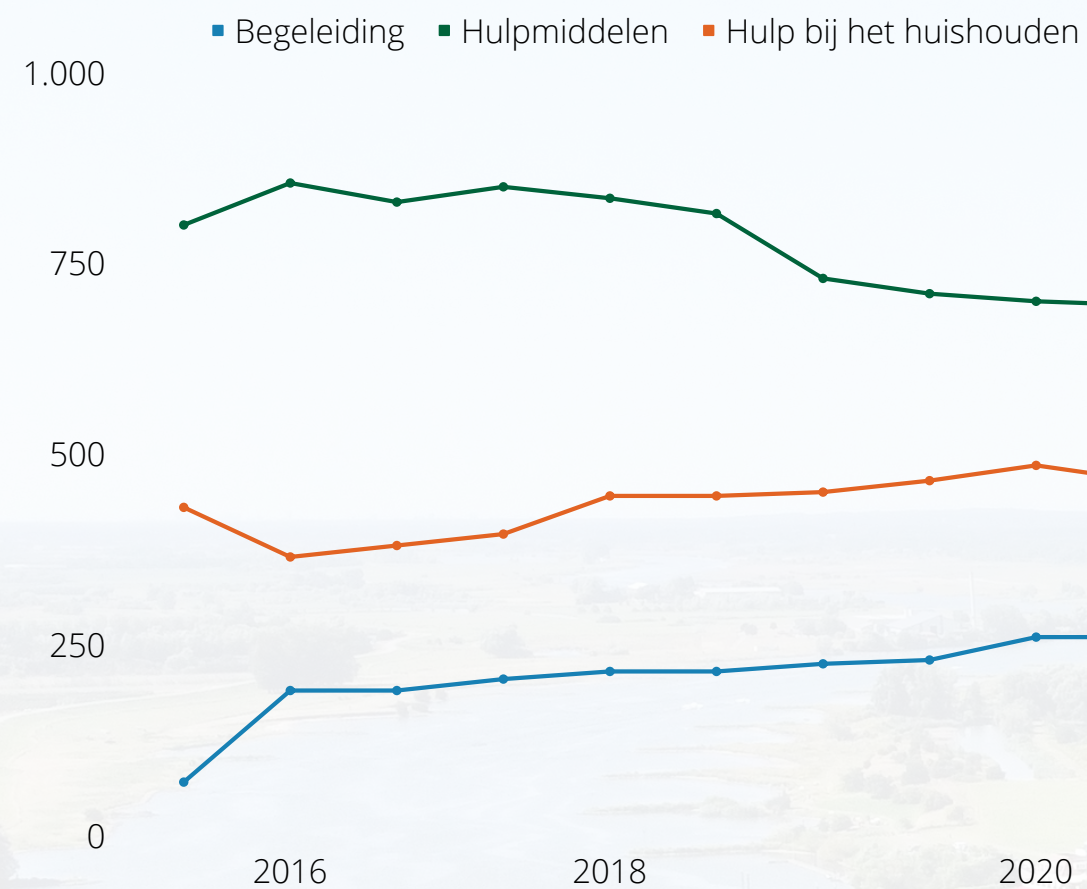
JONGEREN TUSSEN DE 10 EN 25 JAAR ZIJN HET VAAKST LID VAN EEN SPORTCLUB

Meer dan 40% van de jongeren tussen de 10 en 25 jaar is lid van een sportclub. De andere leeftijdscategorieën zijn minder vaak lid van een sportclub. Dit varieert tussen de 24% en 15%.

Lidmaatschap van sportclubs is niet de enige graadmeter. Inwoners kunnen ook lid zijn van een kerk, groep of vereniging. Lid zijn van een kerk, groep of vereniging draagt bij aan het sociaal netwerk.

Je kunt dan denken aan een muziekvereniging, wandelgroep, schildergroep of kerkgenootschap.

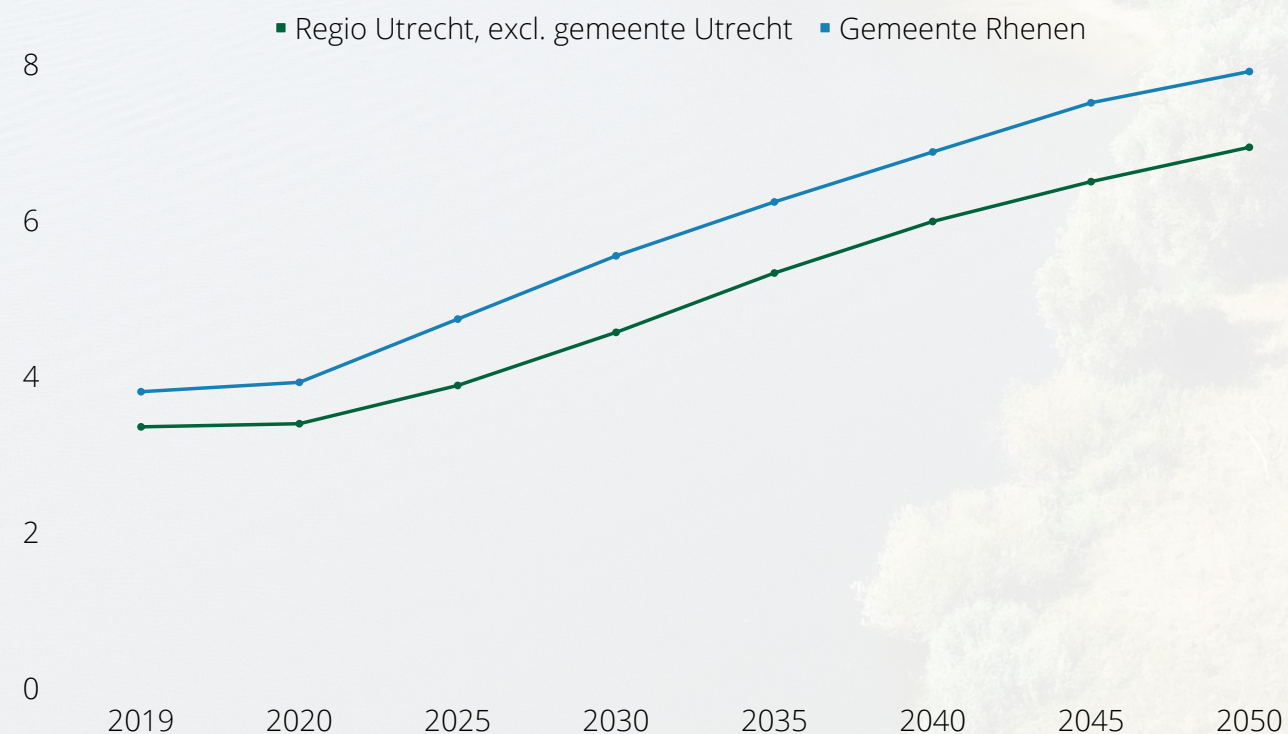
WMO AANVRAGEN STABIEL, MAAR GROTERE DRUK OP MANTELZORG EN VRIJWILLIGERS



Er is een lichte stijging in de aanvragen voor begeleiding en een lichte daling voor de aanvragen van hulpmiddelen. Wachtlijsten beperken de keuzevrijheid van de zorg. Mensen zoeken zelf naar alternatieven en doen meer beroep op het netwerk, mantelzorgers, vrijwilligers en informele zorg.

DEMENTIE NEEMT TOE ONDER INWONERS VAN 45+

Het aantal mensen in Rhenen met dementie neemt toe. In 2020 was dit net iets meer dan 3%. Dit aantal verdubbelt zich naar verwachting tot 6% in 2050. Het percentage in Rhenen is en blijft hoger dan in de regio.

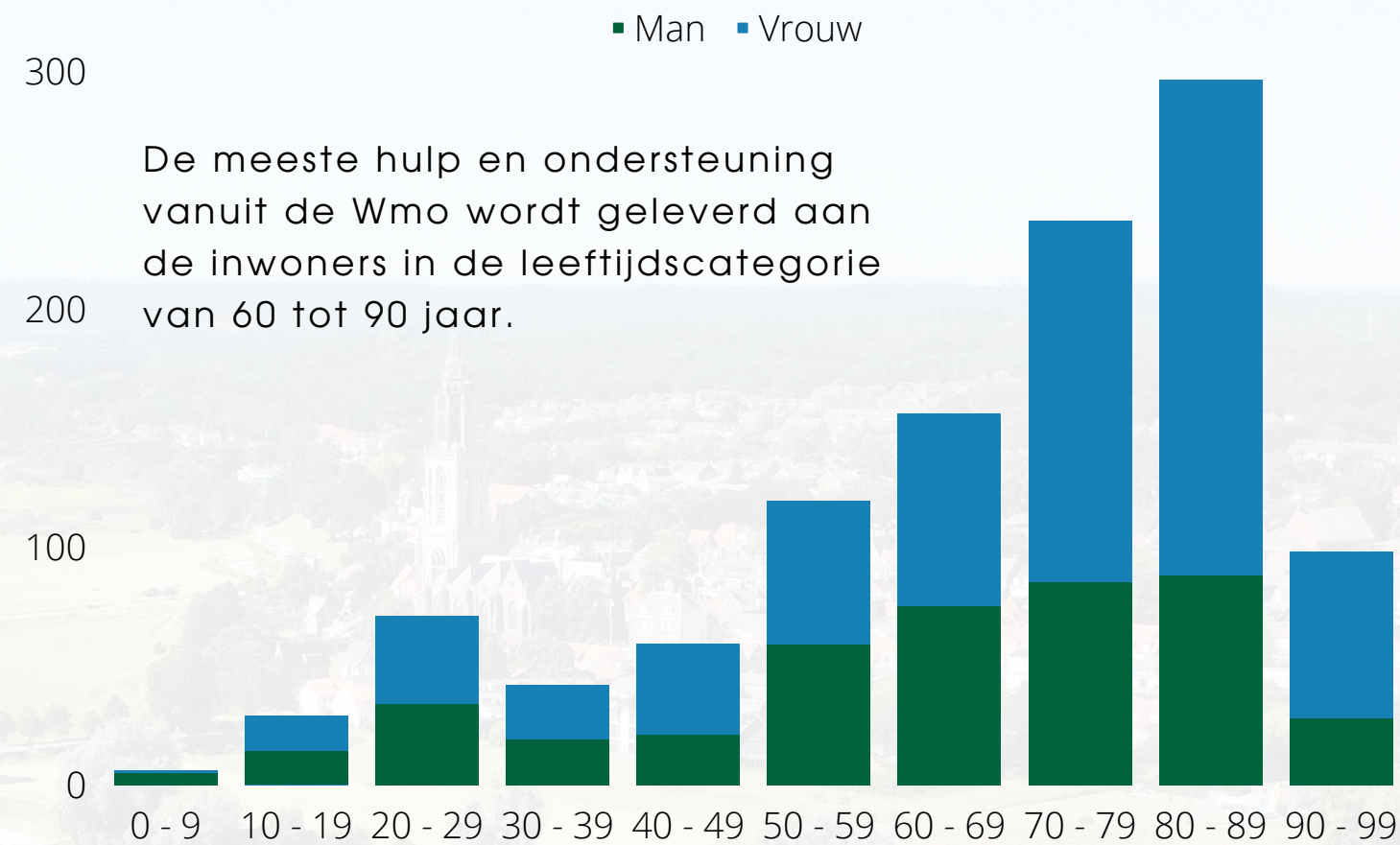


SOCIAAL RHENEN 2030

ZORG & ONDERSTEUNING

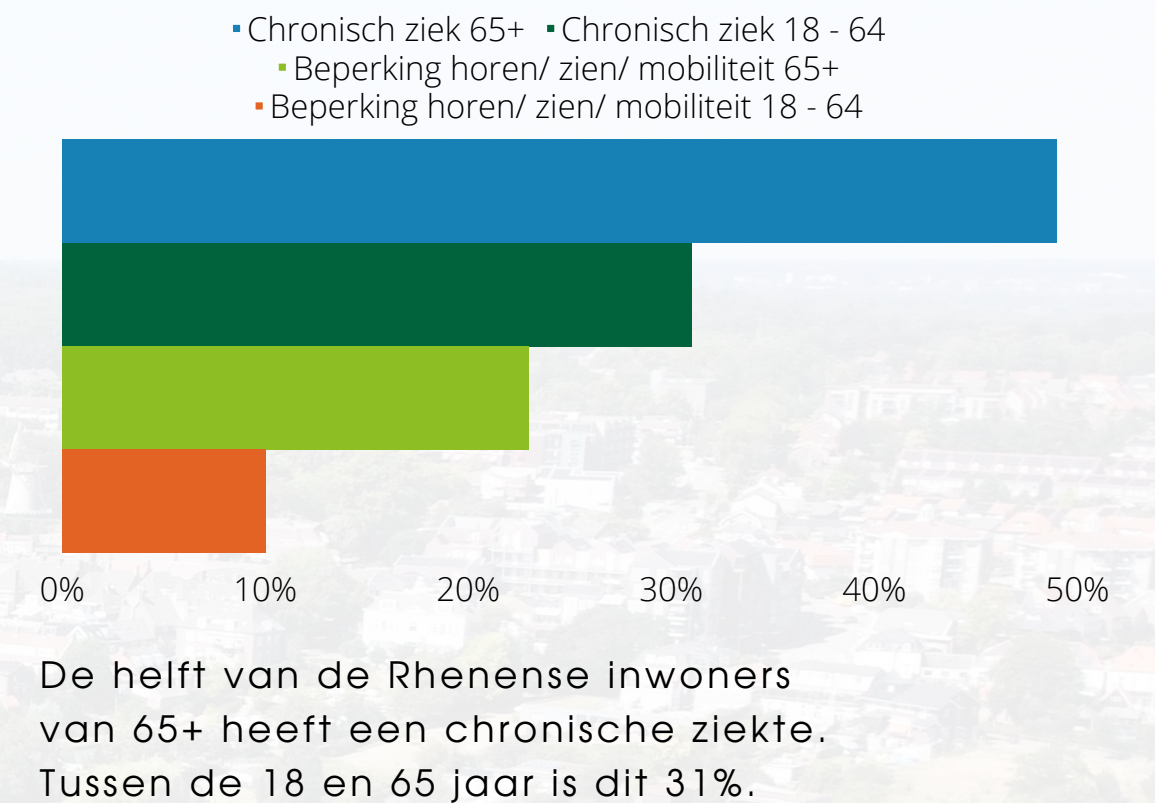


DE HOGERE LEEFTIJDGROEPEN BESTAAN UIT MEER VROUWEN DAN MANNEN



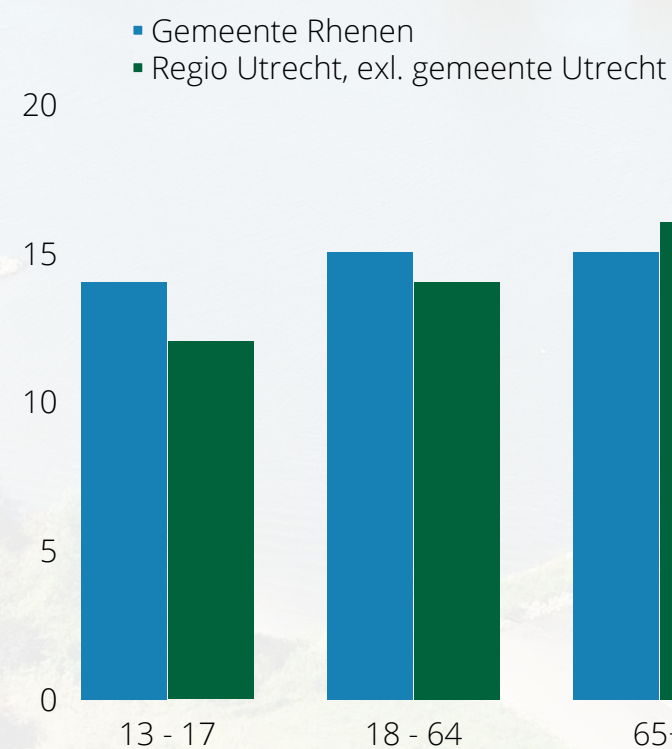
De meeste hulp en ondersteuning vanuit de Wmo wordt geleverd aan de inwoners in de leeftijdscategorie van 60 tot 90 jaar.

DE HELFT VAN DE 65-PLUSSERS IS CHRONISCH ZIEK



De helft van de Rhenense inwoners van 65+ heeft een chronische ziekte. Tussen de 18 en 65 jaar is dit 31%.

MEER JONGE MANTELZORGERS



7 PROCENT

van de 65-plussers in Rhenen ontvangt mantelzorg.

In Rhenen zijn er meer (14%) jonge mantelzorgers dan in de regio (12%). Het gaat dan om kinderen tussen de 13 en 17 jaar die soms moeten zorgen voor een gezinslid. 58% van de mantelzorgers is niet bekend met de mogelijkheden die de gemeente biedt in haar ondersteuning aan mantelzorgers. Tot slot is 37% niet op de hoogte van de wettelijke verlofregelingen.

GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (GGZ) STEEDS COMPLEXER DOOR WACHTLIJSTEN IN AANTAL WEKEN

13,20 Diagnose onbekend	13,60 Angst	6,00 Basis GGZ
5,60 Bipolair	11,80 Depressie	19,80 Trauma
18,10 Eetstoornissen	9,00 Middelgerelateerd en verslavingen	10,60 Cognitieve stoornissen
11,00 Obsessief-compulsief	5,70 Schizofrenie	18,60 Somatische stoornissen

De aantallen in de GGZ nemen af. De complexiteit neemt toe. Wachtlijsten in de GGZ Regio Utrecht variëren van 6 tot soms wel 20 weken.

SOCIAAL RHENEN 2030

ZORG & ONDERSTEUNING



WMO AANVRAGEN STABIEL, MAAR GROTERE DRUK OP MANTELZORG EN VRIJWILLIGERS

De hoeveelheid Wmo aanvragen blijven over de jaren heen redelijk gelijk. Er is een lichte stijging in de aanvragen voor begeleiding en een lichte daling voor de aanvragen van hulpmiddelen. Dit blijft hoogstwaarschijnlijk de komende jaren niet stabiel door de verwachting van de dubbele vergrijzing. Zoals eerder benoemd is het landelijk beleid erop gericht dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. En kunnen zorgen voor elkaar.

Ook hier geldt dat door arbeidsmarktkrapte steeds meer zorgaanbieders moeite hebben om aan personeel te komen met wachtlijsten als gevolg. De vraag is daarom ook of de aanvragen kloppen met de daadwerkelijke vraag naar hulp. De wachtlijsten beperken de keuzevrijheid van de zorg. Mensen zoeken zelf naar alternatieven en doen meer beroep op het netwerk, mantelzorgers, vrijwilligers en informele zorg. Tot slot zorgen de bezuinigingen in de zorg ervoor dat er steeds meer verantwoordelijkheid bij de gemeente komt te liggen.

DE HOGERE LEEFTIJDGROEPEN BESTAAN UIT MEER VROUWEN DAN MANNEN

De meeste hulp en ondersteuning vanuit de Wmo wordt geleverd aan de inwoners in de leeftijdscategorie van 60 tot 90 jaar. Deze groep bestaat uit meer vrouwen dan mannen. De gemiddelde levensverwachting van vrouwen ligt binnen de GGD-regio Utrecht ook gemiddeld 3 jaar hoger dan voor mannen. Met de verwachte toename van het aantal inwoners in deze groep, neemt ook de vraag naar zorg de komende jaren toe.

MEER JONGE RHENENSE MANTELZORGERS

Bijna 1 op de 10 van de 65-plussers in Rhenen ontvangt mantelzorg. In Rhenen zijn er meer (14%) jonge mantelzorgers dan in de regio (12%). Het gaat dan om kinderen tussen de 13 en 17 jaar die soms moeten zorgen voor een gezinslid. Dit kan op een jonge leeftijd van invloed zijn op de persoonlijke ontwikkeling van het kind.

Veel mantelzorgers zien zichzelf niet als mantelzorger. Daarnaast zijn niet alle (58%) mantelzorgers bekend met de mogelijkheden die de gemeente biedt in haar ondersteuning aan mantelzorgers. Tot slot is 37% niet op de hoogte van de wettelijke verlofregelingen.

GEESTELIJKE GEZONDHEIDZORG (GGZ) STEEDS COMPLEXER DOOR WACHTLIJSTEN IN AANTAL WEKEN

De aantallen in de GGZ nemen af. De complexiteit neemt toe. Ook hier zijn de wachtlijsten in de GGZ mogelijk een oorzaak van de toenemende complexiteit. Wachtlijsten in de Regio Utrecht variëren van 6 tot soms wel 20 weken. Dit is afhankelijk van het soort behandeling. Omdat mensen lang wachten op de juiste hulp zoeken zij naar een overbrugging om te voorkomen dat het erger wordt. De overbrugging wordt dan vaak gezocht bij de gemeente terwijl de behandeling van GGZ-problematiek niet via de gemeente zou moeten gaan.

DEMENTIE NEEMT TOE ONDER INWONERS VAN 45+

Het aantal mensen in Rhenen met dementie neemt toe. Dit aantal verdubbelt zich volgens verwachting in 2050. Dementie wordt vaak pas te laat ontdekt. De signalen zijn vaak al eerder zichtbaar. Het duurt dan ook vaak lang voordat mensen hulp inschakelen. Op het moment dat dementie wordt vastgesteld is dit al vaak in een vergevorderd stadium.

DE HELFT VAN DE 65-PLUSERS IS CHRONISCH ZIEK

De helft van de Rhenense inwoners van 65+ heeft een chronische ziekte. Tussen de 18 en 65 jaar is dit 31%.

AANDACHTSPUNTEN VISIE SOCIAAL RHENEN 2030

- Toenemende druk op de zorg als gevolg van de dubbele vergrijzing
- Beschikbaarheid van zorg onder druk door krapte op arbeidsmarkt
- Beroep op vrijwilligers, mantelzorgers en sociaal netwerk neemt toe; dit vraagt juiste ondersteuning
- Zoek naar kansen in automatisering en robotisering in de zorg
- Preventie op het gebied van gezondheid kan helpen om de druk op de zorg onder controle te houden

SOCIAAL RHENEN 2030

BRONNENLIJST 1



Thema	Cijfers	Bron	Jaar/nieuwste cijfers
Demografische gegevens	Bevolkingsgroei en -prognose	CBS Regionale Prognose 2030-2050	2021
	Leeftijdsopbouw	RIVM Regiobeeld (Primos prognose ABF Research)	2022
	Type huishoudens	Staat van Utrecht (CBS)	2020
	Migratie	Staat van Utrecht (CBS)	2021
	Samenstelling gezinnen	Waarstaatjegemeente (CBS)	2022
	Type woningen	Staat van Utrecht (CBS)	2021
	Gegevens kernen	Kerncijfers Wijken en Buurten (CBS)	2021
	Veilig Opgroeien & Opvoeden	Cijfers en leeftijden Jeugdzorg	Eigen data (WMONed)
Cijfers jeugdhulp		GGDru buurtmonitor (CBS)	2020
Leerplicht		Jaarverslag Leerplicht Rhenen 2020-2022	2022
Zorgen over opvoeding		GGDru monitor volwassenen en senioren	2020
Schooladviezen		DUO open onderwijsdata	2021
Mentaal welzijn jongeren		GGDru Gezondheidsmonitor Jeugd	2021
Hulp netwerk opvoeding		GGDru monitor volwassenen en senioren	2020
Werken & Leren		Voedselbank	Jaarverslag 2021 voedselbank Neder-Veluwe
	Laaggeletterdheid	Geletterdheid In Zicht (PIAAC/CBS)	2020
	Opleidingsniveau	GGDru buurtmonitor (CBS)	2019

SOCIAAL RHENEN 2030

BRONNENLIJST 2



Thema	Cijfers	Bron	Jaar/nieuwste cijfers
	Problematische schulden	CBS onderzoek Schuldenproblematiek in beeld	2021
	Bijstand	CBS Uitkeringsontvangers per regio	2021
	Inkomstenbron minima	CBS Armoedescan	2020
Gezondheid, Sport & Bewegen	Gezondheidsindicatoren jongeren	GGDru Gezondheidsmonitor Jeugd	2021
	Gezondheid volwassenen + sporten	GGDru monitor volwassenen en senioren	2020
	Motorische ontwikkeling kinderen	MQ Scan	2019
	Beweegnorm	Sport en bewegen in cijfers (CBS/RIVM)	2021
Vrije tijd & Sociaal netwerk	Lid sportclub	Sport en bewegen in cijfers (NOC*NSF)	2020
	Cijfers eenzaamheid	GGDru monitor volwassenen en senioren + GGDru Gezondheidsmonitor Jeugd	2020 + 2021
	Vrijwilligers	GGDru monitor volwassenen en senioren	2021
	Online criminaliteit	CBS Veiligheidsmonitor	2021
Zorg & Ondersteuning	Trends en leeftijden WMO	Eigen data (WMONed)	2022
	Chronisch zieken	GGDru monitor volwassenen en senioren	2020
	Mantelzorg	GGDru monitor volwassenen en senioren + GGDru Gezondheidsmonitor Jeugd	2020 + 2021
	GGZ wachttijden	Vektis	2022
	Dementie	GGDru Alzheimer Nederland	2020